

Teisipäev 13.11 Päevapakkumised

1.05

tavahind 1.42

-26%

Valio Alma
jogurt ahjuõuna
1 kg



26.99

tavahind 41.90

-35%

Philips
triikraud GC2710/02
1 tk



01.11-14.11.2012

**UH
HUU!**

Uskumatud hinnad



www.selver.eu

Head pakkumised

1.25

2.36/kg
tavahind 1.82

-31%

Salvest
hapukapsaborš
530 g



6.49

tavahind 12.72

-48%

Vanish
plekieemaldaja Oxy Action
1 kg



Fotodel on illustratiivne tähendus. Pakkumised kehtivad kuni kaupa jätkub.

Toodetud Eestis

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROOT | VÄLISMAAL 2,10 EUROOT | NR 260 | TEISIPÄEV, 13. NOVEMBER 2012

ajaleht.epl.ee

Küüt: nelja kuu pärast lahkumine pole kummaline

Foto: Tanel Meos



PPA peadirektor Raivo Küüt kavatses ametist lahkuda alles märtsis. Ta on seisukohal, et sisekontroll eksis, kui ei teatanud talle otsesõnu, et Ida prefektuuri protokollide võltsimise pärast peab kriminaalmenetlust alustama. lk 2-3

Urmas Sõõrumaa sai Tallinnalt tenniseväljakutega hea tehingu

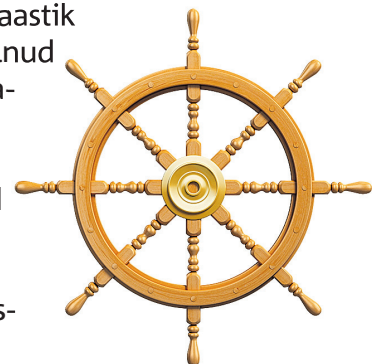
● Tallinn ostis Sõõrumaaga seotud Tondi Tennisekeskuse 1,24 miljoni euro eest tenniseväljakud.

● Sõõrumaa saab samad linna maal asuvad väljakud ilma konkurssita 40 aastaks 601 euro eest rendile.

● Linn teenib seega aastatega tagasi vaid vähem kui neljandiku tenniseplatside väljaostmise hinnast.

Tüürist lahti lasta ei taha

Sotsioloog Andrus Saar kirjutab, et Eesti poliitmaastik on aastaid olnud liiga üheülbaline ja Reformierakond on haaranud endale pea kogu valitsemise oskusteabe. lk 2-3



Juhan Ulfsak oma kogemusest Saksamaa teatris

Saksa teatris on tavaline, et inimene läheb etendusele minema. Ulfsak räägib intervjuus tööst Münchener Kammer-spieles, kus usutakse, et teatri põhiülesanne on suhtuda võimu kriitiliselt. lk 12-13



Aegunud dokumendi tõttu nurjub hulk reise

Pere jäi ilma 2400-eurosest reisist, sest pereliige avastas alles lennule minnes, et pass enam ei kehti. lk 11

JUHTKIRI

EAS-i ajutine lahendus

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses pikalt käärinud probleem sai vahelahenduse: senine juhatuse esimees Ülari Alamets lahkus omal soovil ametist, tema asemel sai juhatuse ajutiseks liikmeks Raul Parusk.

Meenutagem probleemi olemust. Alametsa lahkumise ni viisid vead, mida EAS-i töötajad on Euroopa Liidust rahastatud toetusi jagades teinud. EAS-i teatel on riigiabi reeglite rikkumise kahtlus 58 projektil mahuga 8,5 miljonit eurot, Alametsa väitel on neist nüüdseks kahtluse all veel 21. Ebaseaduslikku abi saanud ettevõtete pea kohal ripub oht, et toetus tuleb tagasi maksta. See vaidlus – ebaseaduslik või mitte? – pole must-valge, vaid suure hulga vahepealsete toonidega. Lühidalt võib riigiabi põhimõtte kokku võtta nii, et ettevõtte ei tohi enne abitaotluse esitamist olla projektiga tööd alustanud. Tegelikult tähendab see põhimõtte sadu lehekülgi Euroopa Komisjoni reegleid, nii et vastus küsimusele – riigiabi või mitte? – pole alati ühemõtteliselt ilmselge.

Alametsa veel hiljuti püsinud soov lahkumise asemel „keskenduda probleemidele lahendamisele”, mis eile siiski lahkumisavalduseks pöördus, ei pruukinud seega olla tühipaljas soov kohast kinni hoida. Oma tegevusülesannete tõttu on EAS asutus, kus vigu paratamatult juhtub – küsimus on nende aktsepteeritavas määras.

EAS-i ravi

Tuulutus ja tugevdust vajab ka EAS-i nõukogu, millel on praegu IRL-i käepikenduse maine.

teadlikult välja minema suuremale veariskile. Eurotoetus-tega kaasneb praegu tõepoolest tohutu bürokraatia, mis ei soosi niivõrd sisuliselt parimaid projekte, kuivõrd asutusi ja ettevõteteid, kes suudavad palgata parimaid projektikirjutajaid või kellel on „õigeid sidemeid”.

Nüüdseks kujunenud olukorras oli Alametsa lahkumine mõistlik lahendus, sest aastate jooksul tehtud vead, bürokraatlikud protseduurid ja liiga politiseeritud nõukogu on vähendanud ettevõtjate usku selle asutuse toimimisvõimesse. Kui Paruskist saaks edaspidi EAS-i juhatuse esimees – praegu sai temast juhatuse ajutine liige –, oleks see hea lahendus, sest Paruskil on ettevõtjate silmis tugev maine. Ent tuulutus vajab ka EAS-i nõukogu, milles on ülekaal IRL-i toetajatel ja IRL-i käepikenduse maine.

Eurotoetused vajavad jagamist, aga võimalikult targalt ja erapooletult – on ju need üks Eesti majanduse mootoreid. **•**

REPLIIK

Üks mure vähem

Suvel levis Facebookis halva maitse piiril kõikuv sõnamäng: arvutis töödeldud Prisma 1. septembri reklaam, millele oli vene tähtedega kirjutatud „hotšu v _opu”. See, kes täidab lünga tähega, mis heale vene keele oskajale selles kontekstis esimesena pähe tuleb, saab kokku näotu väljendi ehk „mine p...e”.

Keegi naine, kes esineb Facebookis Laine Randjärve – äsja propaganda-filmidega laineid löönud integratsiooni ja migratsiooni sihtasutuse MISA nõukogu juhi – nime all, pidas seda heaks naljaks ja kommenteeris: „Kui see venekeelne soov täide läheb, siis pole ainult 1 mure vähem, vaid ikka palju muresid vähem (-:) kõik mured saavadki otsa.” Kui see oli Facebooki identiteedivargus, siis on halb lugu. Aga kui mitte, on lugu veel halvem. Sel juhul juhib MISA-t inime-ne, kes sellele kohale sugugi ei sobi. **• Külli-Riin Tigasson**

Lk 4-5: Andrus Saar: poliitikas pettunute hulk on rekordtasemel
Lk 5: Silvia Lotman kirjutab loodussõbralikust põllumajandusest

OODATAKSE DOONOREID

Regionaalhaigla verekeskus palub A+ veregrupiga inimeste abi, kehv seis on ka O- ja A-veregrupiga. Doonoreid oodatakse Tallinnas Foorumi keskus- ses ja Ädala 2. **Delfi**

VANEMUISEL UUS JUHT

Eilsel koosolekul valiti Vanemui- se sihtasutuse nõukogu esime- heks Paavo Nõgene ja teatriju- hiks teatri senine finantsjuht Toomas Peterson, kelle ametiaeg algab jaanuaris. **EPL**

MUTSO TANTSUAUHINNA NOMINENDIKS



Šoti balletiteatri tantsija Eve Mutso valiti parima naistantsi- ja kategoorias Ühendkuningriigi riikliku tantsuauhinna nominen- diks. Tegemist on riigi kõige mai- nekama tantsupreemiaga. **EPL**

Raivo Kүүüt:

Eile lahkumisavalduse esitanud politsei- ja piirivalveameti (PPA) peadirektor Raivo Kүүüt ütleb, et lähtus vaid nendest järeldustest ja ettepanekutest, mille sise- kontroll otseselt kirja pani.

Intervjuu

Urmas Jaagant
reporter



●● Politsei pressiteatest luge- sin, et astute tagasi, aga ma ei näinud seal, et võtaksite omaks kuriteo varjamise. (Kүүü- dile kuid teada olnud taatlema- ta kiirusmöödurite kasutamise osas algatati kriminaalmenet- lus ametialase võltsimise pa- ragrahi alusel alles eelmisel nädal, kui „Pealtnägija” loo avaldas – U. J.)

Kõigepealt – ma esitasin aval- duse PPA peadirektori ameti- kohalt lahkumise suhtes ja seda põhjusel, et selle juhtumi taga- järjel tulnud kriitikatulv halvab organisatsiooni töörahu ja mee- leolu. Kuna ma vastutan üldi- ses plaanis PPA-s toimuva eest, siis ma leidsin, et selline käitu- mine oleks väga õige. Analüüsi- sin ja arutlesin selle üle pikalt, ka siseministriga, nii et...

●● Jah, see kõik oli ka pressitea- tes kirjas. Aga kas te näete, et varjate kuritegu?

Selleks et midagi varjata, peab teadma väga selgelt, et see on toime pandud. Kui vaatame distsiplinaarjuurduse kokku- võtet, mis pandi minu lauale, siis seal olid selgelt kirjas teh- tud järeldused ja ettepanekud, mida tuleb teha.

Seda infot, mida te praegu ütlete, seal ei olnud, seda sealt ei tulnud. (*Distsipli- naarmenetluse kokkuvõttest: „on tuvastatud, et liiklusjärele- valve juht Alvar Ottokar andis [...] oma alluvatele seadusevas- tase korralduse kasutada kiiru- se mootmil [taatlemata] sea- det edasi ja märkida protokoll [teise seadme] kasutamise.” Sel- le alusel on prokuratuur praeguseks algatanud kriminaalmenetluse – U. J.*)

●● Kas teie jaoks ei paistnud juurduse kokkuvõttest põh- just kriminaalmenetluse alga- tamiseks?

Meil on ikkagi sisekontrolli büroo, mis menetleb, vaagib kõiki asjaolusid ja toob ette- panekud peadirektori lauale.

●● Aga praegu käib kriminaal- menetlus.

Jah.

●● Miks seda ei alustatud märt- sis, kui saite...?

Ma ütlen, et toona sisekont- rolli büroo ei toonud neid asju esile, küllap nad ei märganud, midagi jäi kahe silma vahele. Nad esitasid need materjalid sellisena, nagu nad esitasid, ja mille pinnalt on tehtud ka kõik minu resolutsioonid ja otsused.

●● Millise mulje jättis teile dist- siplinaarjuurduse kokkuvõte, kui selle esimest korda läbi lugesite?

Minu jaoks oli probleemi tuum selles, et konkreetne liik- lustalituse juht ei saanud hak- kama oma juhtimisülesanne- tega: alluvate ja juhi vahel on probleem ja et see juht tuleks viia sellest üksusest teise ame- tisse. See oligi fookus, mis tuli minu lauale selle juhtumiga.

●● Mis on vahepealse kaheksa kuuga muutunud? Mis infot te olete juurde saanud sisekont- rolli kokkuvõtte ja praeguse aja vahel?

Juurde pole saanud. Mis tuli ilmsiks, on see, et üleüldse on jäänud täitmata otsused ja ülesanded, mis olid menet- luse kokkuvõttes kirjas. Kui see möödunud nädalal ilm- siks tuli, siis andsin ma kor- ralduse analüüsida need läbi korrakaitse- ja kriminaalosa- konnas, prokuratuuris, et mis on siin siis puudu jäänud.

●● „Pealtnägijas” ütles Aldis Alus, et te olite nõus sellega, et taatlemata seadmeid ka- sutanud politseinikke ei ka- ristata...?

See on täpne formuleering selles mõttes, et kui viime läbi distsiplinaarjuurduse – kujutage ette, neid on meil aas- ta jooksul umbes 250 –, siis need vaadatakse väga põhja- likult läbi iga struktuuriük- suse juhi poolt, kes kohalik- ke olusid kõige paremini tun- neb. Ta kujundab arvamuse ja teeb ettepaneku isikute karis- tamise või mittekaristamise osas. Nii ka sellel puhul.



PPA-s töötavad arusaajad inimesed, kinnitab Raivo Kүүüt, kes jääb peadirektori kohale veel neljaks kuuks.

Foto: Rauno Volmar

Mis puudutas ettepanekuid esitada isikud distsiplinaar- karistuse kohaldamiseks, seal tegi prefekt Alus ettepa- neku neid mitte karistada ja viia Alvar Ottokar üle teisele ametikohale. Juurduses oli ka terve rida muid ettepanekuid, mis läksid peadirektori poolt kohustuseks. Seal oli kellele mis, aga need läksid selleks, et need omakorda ellu viia.

●● Kas teil jäi min- git infot puudu siis, kui juurduse kok- kuvõte teieni jõu- dis? Kas keegi on teile midagi rääki- mata jätnud, teile valetanud?

Ma arvan, et tagant- järele võime arvata, et sisejuurdlus oleks pidanud kohe nen- dele asjaolude-

Politsei ei ela ühiskonnast kuidagi lahus, vaid elab selle sees.

Probleem oli selles, et konk- reetne juht ei saanud oma ülesannetega hakkama.

DIGIALLKIRJASTAMINE

98 miljonit digiallkirja on praeguseks antud. Sajamiljonenda allkirja antakse juba detsembri esimeses pooles, ennustab RIA. **EPL**

ÜRO INIMÕIGUSTE NÕUKOGUSSE

Eile valiti Eesti New Yorgis toimunud ÜRO inimõiguste nõukogu valimistel 2013.–2015. aastaks nõukogu liikmeks. Eesti kandidatuuri toetas valimistel 184 ÜRO liikmesriiki 193-st. **EPL**



VISIIDI- JA VOODITASU TÕSTMINE TOOB 4,5 MILJONIT

Reedel kooskõlastusele läinud eelnõu, mis tõstab haigete visiiditasu viiele eurole ja voodipäevatasu 2,5 eurole, toob haiglatele aastaks ligi 4,5 miljonit eurot lisatulu. Praegu kehtivad piir-

määrad on 3,2 eurot visiiditasu eest ja 1,6 eurot voodipäeva kohta. Kui riigikogu eelnõu toetab, jõustuvad uued määrad tuleva aasta jaanuaris. **ERR**



Täna digilehes

●●● Uudiseid tehnoloogiamaailmast: tehnoloogiaportaali Kahlvel.ee kirjutab, mis tunne oli esimese kuu aja jooksul uut iPhone 5 kasutada.

sisejuurdlus oleks pidanud kohe kuriteole viitama



Küüdi pikaleveniv lahkumine laastab usaldust PPA vastu

Analüüs

Kärt Anvelt
vanemtoimetaja



Ken-Marti Vaheri otsus jätta PPA juht Raivo Küüt märtsini ametisse viitab siseministri otsustusvõimetusele.

Kuigi Raivo Küüt esitas Ida prefektuuris toimunud korvivate rikkumiste tõttu siseminister Ken-Marti Vaherile eile lahkumisavalduse, teatas Vaher, et ta ei vii seda valitsusele enne tuleva aasta 1. märtsi. „Sellist lahendust ei oodanud ka kõige fantaasiarikkamad inimesed,” tõdes endine siseminister Ain Seppik.

„Kuigi teenistuslik järelevalve veel kestab, olen asjaosalistega vestelnud ja selle põhjal pole mul alust arvata, et tegu olnuks peadirektori-poolse toimunu varjamisega,” teatas Vaher. „Vastupidi, peadirektor andis juhtumi osas selged korraldused, kuid neid ei täidetud.” Sellega tunnustas ta otsesõnu peadirektorit, kelle alluvad ei täida tema antud korraldusi.

„Ei kujuta ette, et inimene, kes teab, et ta märtsis lahkub, hakkab tõsiselt tööle.”

„Mulle tundub, et siseminister pole aru saanud, mis PPA-s toimub. Ta pole saanud aru ka sellest, et selline struktuur ei tööta ja kes mille eest vastutab,” nentis endine siseminister Kalle Laanet.

„Arvan, et küsimus pole pigem üksikute politseinike lohakuses, hoolimatuses ja kuritahtlikus käitumises. Küsimus on palju süsteemsem ja igal juhul on ministril ees väga rasked päevad,” tõdes Seppik.

PPA-s on väga palju korralikke, ausaid ja professionaalseid inimesi, kes on toimunud jahmunud. Jahmunud Ida prefektuuris toimunud. Jahmunud, et kui asi juba märtsis välja tuli, ei juhtunud ikkagi midagi. Pärast eilset siseministri otsust süveneb jahmatus ja piinlikkus terve oma organisatsiooni pärast kõigis PPA töötajates veelgi. Eile, politsei-päeval, ei saanud siseminister aru peamisest: et head politseinikud ja piirivalvurid peavad

uskuma, et nad ajavad õiget asja, et nende teenistus on vajalik ja nad töötavad organisatsioonis, mis on aus, professionaalne ja kaasaegne.

PPA sisekontrolli audit 5. märtsist 2012 ütleb: esitada distsiplinaarmenetluse kokkuvõtte peadirektorile Alvar Ottokari, Heiki Linduse, Mihkel Põderi, Andres Hints, Andri Karpi ja Kaur Ilvese osas distsiplinaarkaristuse kohaldamise otsustamiseks. Küüt ei langetanud otsust, vaid lasi seda teha Ida prefektibil Aldis Alusel, kuigi see on peadirektori pädevuses.

Ei pidanud millekski

Küüt ei pidanud millekski ka seda, et liikluspolitseinikud võltsisid dokumente, kui sisestasid liiklusrikkumiste protokollidesse valeandmeid. See oli distsiplinaarjuurdluste materjalides kirjas ning uurimisasutuse juhina oleks Küüt pidanud alkatama kriminaalasja või andma materjalid prokuratuuri. Seda ta ei teinud. Kriminaalasi alkatati alles möödunud nädalal, kui juhtunu avalikkuse ette tuli.

On ilmne, et toimunud ei pea millekski ka siseminister Vaher, kes demonstreeris eile ühtlasi oma otsustamatust. Otsus oleks olnud see, kui Vaher oleks Küüdi lahkumisavalduse neljapäeval valitsusse viinud. Otsus oleks olnud ka see,

kui Vaher oleks öelnud: ma ei võta seda vastu ja Küüt jätkab ametiaja lõpuni. Kuid Vaher valis kõige halvema tee, jättes PPA 1. märtsini sisuliselt juhita.

Seppik viitas sellele, et tänu Vaheri otsusele ei juhtu politseis lähema kolme kuu jooksul midagi. „Mina küll ei kujuta ette, et inimene, kes teab, et ta märtsis lahkub, hakkab tõsiselt tööle. Õiget meeolu pole,” tõdes Seppik.

Kohtade täitmisega on Vaheril varemgi probleeme olnud: SMIT-i juhi koht on juba pool aastat täitmata, viimased poolteist kuud pole siseministeeriumil kantslerit ning sellel ametikohal on kohusetäitjaks asekancler Leif Kalev, kes vastutab otseselt PPA eest.

Toimunu nõrgendab usaldust politsei ja kogu siseturvalisuse vastu. See õõnestab ka siseministri kui poliitiku mainet ja varem või hiljem hakkab mõjutama ka IRL-i. ●

le, mis puudutasid võimalikke kuritegusid, tähelepanu pöörama.

●●See võimalus oli ka teil. Te oleks saanud alkatada menetluse.

Mina algatangi menetlusi.

●●Sisejuurdluste kokkuvõttes oli kirjas, et politseiametnikud kardavad ülemuste repressioone. Mida see tähendab?

Mul on raske siin kommenteerida. Ma arvan, et igal juhul on õigus oma probleemide ja juhtumite selgitamiseks anda teatud ütlusi, miks ja kuidas keegi käitus. Mingisuguseid repressioone, et keegi teatab ebaseduslikust teost ja siis järgneks midagi sellist, see ei ole küll kuidagi võimalik.

●●See, mida politseinikud siis ütlesid, oli mõeldud enda vastutusest vabastamiseks?

Ma arvan küll, et pigem selleks.

●●Praegu on olukord, kus politsei on saanud väga palju negatiivset kajastust: Türi juhtum, kus pätid üksteist kõmmutavad, Viljandi juhtum, kus politseinikke pekstakse, Tallinna linnapea kiirustrahvile ei suudeta allkirja kirjutada, nüüd võltsimine. Mida see kõik kokku näitab?

Eks eksimusi, mida ka meie töös esile tuleb, on ikka ühel või teisel moel ja hulgal olnud. Neile tulebki adekvaatselt reageerida. See näitab tegelikult, et politsei ei ela ühiskonnast kuidagi lahus, vaid elab selle sees. Juhtumeid, mis on aset leidnud, käsitleme avalikult, mitte kuidagi varjatult.

●●Neile juhtumitele reageerimine on olnud teie arvates seni adekvaatne?

Kui on juhtum, kus peab analüüsima, kas meie reageering

oli adekvaatne või mitte, teeme me alati sisemiselt selged järeldused. Need võivad formeeruda lihtsamate asjadena, mis viiakse kohe ellu töö käigus, on neid, mis viiakse õppeprogrammidesse, on neid, mis viiakse metoodikatesse. Need kõik on selged õppetunnid ja sellest politsei õpib ning muudab oma praktikat.

●●Aga avalikkus ei näe neid asju, mida te õppekavadesse viite, tavaline inimene tänavalt seda ei näe.

Meie kohalt on oluline – mida olen ka välja öelnud oma aramusloos –, et meie valime taktika. Kõik inimesed ei peagi meie taktikat põhjalikult tundma. Aga meie taktika peab olema inimestele arusaadav, et oleme alati kodanike kaitsel, nende tur-

valisuse tagamisel. On see siis meie poolt jõu kasutamine, on see taandumine, aga me peame suutma seda inimestele selgitada.

●●Kuidas võidakse PPA-s teise suhtuda, kui olete otsustanud lahkuda, aga jätkate siiski veel neli kuud?

Organisatsioonis on töötajad mõistlikud ja arusaajad. Nad saavad aru, mis ja milleks tehakse, me selgitame kõike seda, miks olukord praegu selline on.

●●Kas see ei või jätta kummalist muljet: inimene on mingil põhjusel ametist lahkumas, aga töötab siiski edasi?

Ma arvan, et siin ei ole ses mõttes midagi kummalist. Kui avaldus oli esitatud, arutasime, leidsime asjad, mis on tarvilik teha, ja leppisime nõnda kokku, siis nii see on. ●

AEGUNUD PRIVAATSUSNÕUDED

Tänapäeva Euroopa privaatsusnägemus pärineb ennekõike Teise maailmasõja aegsest väärtuskogemusest, kui

helesinise kolmetähelise firma eesrindlikku kartoteegitehnoloogiat pruukides osutus võimalikuks semiite ja usumehi

kiiresti töödelda ja ühiskonna ees justkui seisvatele probleemidele lõplikke lahendusi otsida.

ANTO VELDRE, SIRP



HOLLANDI VARIMAJANDUS

Hollandi aiandites, puhastusfirmades ja ehitusettevõtetes töötab ebaseaduslikult tuhandeid välismaalasi. Sageli

neid hirmutatakse. Tööinspektorite mure süveneb, sest olukord üha halveneb.

RADIO NETHERLANDS

REFORMIERAKOND on pikalt valitsedes koondanud suure osa oskusteavet enda kätte

Valekaartidega mäng poliitikas



Andrus Saar
sotsioloog

Praegust valitsuskoalitsiooni toetab vaid 22% valijaid, näitab uuringufirma Saar Poll värske küsitlus. Sotside ettepanekusse korraldada poliitskandaalide tõttu erakorralised valimised suhtutakse mitmeti. Ühed peavad seda otstarbekaks, teised mõtetuks, loetledes eri põhjusi: olukorda uued valimised ei muudaks, sest uus peaminister tulevat nagunii Reformierakonnast; tegu on maksu- maksjate raha raiskamisega; valitseval koalitsioonil on oma programm täitmata; idee on välja käidud vaid eputamiseks.

Keskerakond ei toeta erakorralise valimise mõtet, sest päris tore on kõrvalt vaadata, kuidas konkureeriva erakonna reputatsioon kõrbe.

Klakööridele on paraku kätte jagatud müütidest immutatud kaardid, mis segavad reaalsuse tajumist, tehes neist (võibolla ise seda tead-

mata) mütoloogiliste arusaamade truid teenrid.

Järgnev artikkel tugineb sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll oktoobrikuise arvamusküsitluse tulemustele, mida kõrvutan kahe varasema erakondade reitingut mõõtnud uuringuga. Analüüsides erakondade toetuse dünaamikat pärast viimaseid riigikogu valimisi, näeme, et tänava juuniks muutis Reformierakonna rahastamiskandaaal Eesti kodanikkonna tõeliselt jõuetuks.

Rekordsuureks – taasiseseisvunud Eesti aja suurimaks – kujunes nende inimeste arv, kes ei oleks hääletanud ühegi erakonna poolt.

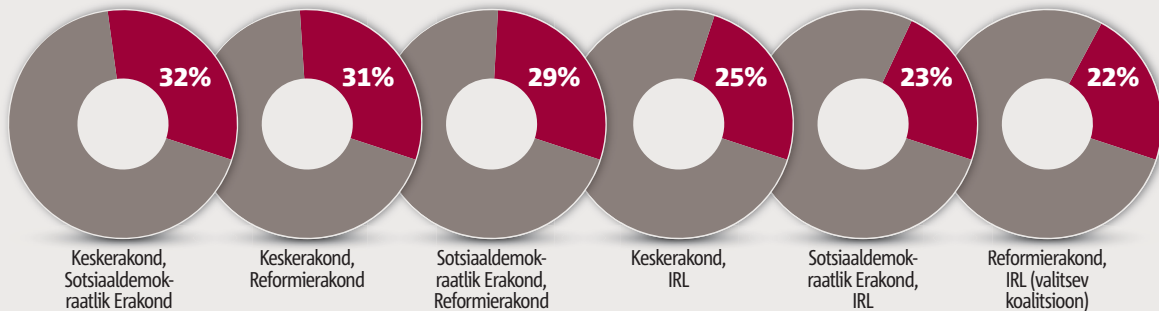
Võimetus mõista

Küsitlus, mis korraldati 10.–22. oktoobri (küsitleti 1226 Eesti kodanikku vanuses 15–74 aastat), näitas, et oktoobriks oli toimunud mõningane rahunemine. Meedias oli rahastamiskandaaal selleks ajaks tagaplaanile jäänud ja teade, et see ei anna kohtusaaga mõõtu välja, ei olnud veel jõudnud formeeruda valijate uueks hinnanguks. Täna oleks pilt kindlasti palju selgem, ja oletatavasti palju rüsumat.

Kuid vaadake arvudele näkku: milliseid erakondade kooslusi valijad praegu enim soosiksid? Loomulikult saab taas moodustada kolmikera-kondadest koosneva koaliti-

Valitseval koalitsioonil on vaid viiendiku valijate toetus

VALIJATE PROTSENT



42% valijaid ei toeta ühtegi parlamendi-parteid

PROTSENT KÜSITLETUIST

Allikas: Saar Poll; graafika: Maret Müür

siooni: Reformierakond, Sotsiaaldemokraatlik Erakond ja IRL, see esindaks 37% valijaid.

Eestis puudub vari- valitsuse traditsioon, kus erakonnad näitaksid ministrikandidaate.

Need, kes neid variante vaa-dates ütleavad, et erakorralistel valimistel puudub mõte, apelleerivad ilmselt presidendile, kes ei kinnitaks valitsust, mille koosseisu kuuluks Keskerakond. Selles kontekstis oleksid

erakorralised valimised kindlasti mõttetus.

Mind paneb see, kuidas poliitikutud on rahastamiskandaaalile reageerinud, imestama just võimetuse pärast tegelikust adekvaatselt mõista. Nende reageerimise iseloom tuleb üllatusest: nii on ju alati tehtud. Patronaazisüsteem on ju iidamast-aadamast alati suhteliselt valutult toimunud. Vahendite hankimise viis ja see, kuidas valitsevad erakonnad peavad enesestmõistetavaks, et nad peavad riisuma ühiskonnas koore ja koo-re maitset peavad tunda saama

ka siseringi kuuluvad üksikisikud või firmad. Ja järsku mingid tegelased arvavad, et poliitika peab kõigis aspektides olema läbipaistev!

Ainuvõimu oht

Eesti poliitiline maastik on aastaid olnud liiga ühehääline ja see hakkab Eesti poliitilisi ja majandusvõimeid tulevikus kindlasti negatiivselt mõjutama. Reformierakond on olnud sedavõrd kaua võimul, et nende käes on pea kogu valitsemise oskusteave. Teised erakonnad, iseäranis opositsiooni omad, on olnud

surutud viimasse pinki, kust ei nähta, mis maailmas ja Eestis toimub. Nad on strateegilisest informatsioonist ja suhtevõrgustikest suurel määral ilma jätetud. Reformierakond valdab strateegilist teavet, mida ei jagata riigikogu ega teiste erakondadega. Nii ongi Eesti poliitikas käibelet võetud fraas: kui mina ütlen, et see on tõde, siis see ongi tõde. Tõde on tõde on tõde, Ansip on parim, on parim, on parim.

Sellise lähenemise tulemus on osa valijate peades loodud kuvand, et ega ühelgi teisel erakonnal polegi ministriko-

HILLAR METSA METSIK MAAILM



IRAANI astunud samm on võrreldav rassilise diskrimineerimisega

Ülikoolide kaudu edukate



Peter Singer
Princetoni ülikooli bioetika professor

Minu vanaema oli üks esimesi naisi, kes õppis Viini ülikoolis matemaatikat ja füüsikat. Kui ta 1905. aastal lõpetas, esitas ülikool ta oma kõige kõrgema tunnus-

tuse nominendiks, see oli keisri initsiaalidega sõrmus. Kuid ükski naine ei olnud seda varem saanud ja keiser Franz Joseph keeldus pretendenti loomast.

Üle saja aasta hiljem võiks arvata, et nüüdseks oleme me üle saanud arvamusest, et naiste koht ei ole kõrgkoolides. Sellepärast on häiriv kuulda, et üle 30 Iraani ülikooli on keelanud naistele rohkem kui 70 eriala – inseneriõppes, tuumafüüsikast ja arvutiteadusest inglise kirjanduse, arheoloogia ja ärijuhtimiseni.

Iraani jurist, inimõiguslane ja Nobeli rahupreemia laureaat Shirin Ebadi ütleb, et piirangud on üks osa valitsuse poliitikast, millega pii-

ratakse naiste koduväliseid võimalusi.

Naiste edu vastu

Keeld on eriti irooniline, kui arvestada, et UNESCO andmeil on Iraan maailma suurima naisüliõpilaste osakaaluga maa.

Möödunud aastal moodustasid naised üliõpilastest 60 protsenti ja ka traditsioonilistel meeste ülekaaluga aladel nagu inseneriõppes on nad olnud edukad.

Väga võimalik, et naistudengite edu – ja haritud naiste roll Iraani teokraatiavastases liikumises – on pannud valitsuse otsima viise, millega seda trendi pöörata.

Mõned ütleavad, et sugu-

AFGANISTANIST VÄLJA

Enam kui kümnendi jooksul on Afganistanis valatud ameeriklaste verd. President Obama esitagu vägede väljatoo-

miseks plaan, mis arvestab USA sõjaväelaste turvalisust ja millele kuluks maksimaalselt aasta.

NEW YORK TIMES



KOMMUNISTLIKU PARTEI NAISED

Mao Zedong kuulutas kunagi, et naised hoia- vad üleval poolt taevast, kuid praeguses Hiina Kommunistlikus Parteis

annavad tooni mehed ja kui ei tule mingeid ülla- tusi, siis on kõik lähiajal esitletavad uued partei- juhid meessoost. Neljan-

dik peatselt koguneva kummitemplina töötava parteikongressi delegaa- te on siiski naised.

AFP

PEAMINISTER ei pea põllumajanduse rohestamist aktuaalseks

Inimesi ja loodust tuleb koos kaitsta



Silvia Lotman

Eestimaa Looduse Fondi looduskaitse ekspert

rohkem kui neid Eestist välja viinud. Meil ei kasvatata piisavalt rukist, et küpsetada piisavalt musta leiba, ega piisavalt kartulit ja köögivilju, et kõik soovijad saaksid osta kodumaist. Samas on keskkonna- tingimused meil just nende traditsiooniliste toidutaimede kasvatamiseks head ja kesk- konnakaitse mõttes oleks mitmekesisem tootmine kindlasti parem. Näiteks Peipsiveeres kasvatatud sibulad on väärtuslik toit ja kultuurinähtus, ent tänu kõrgetele sibulapeenardele on Eestis säilinud ka Euroopas haruldane mudakonn.

Peaminister leidis 9. oktoobril riigikogus, et Eestis ei ole põllumajanduse rohestamine aktuaalne. Eluslooduse seire näitab tegelikult, et on põhjust teisiti arvata. Kui ruk-

mahus täitma ka alla kolme hektarit harivad tootjad.

Oktoobri alguses tsiteeris EPL põllumajandusministrit, kes ütles, et seitsmeprot- sendiline rohestamine ei täidaks Eestis oma eesmärki. Siiski oleneb tulemus rakedamisest ja nõude tulevasest täpsustumisest. Ka Eestis on piirkondi, kus tavalised niidutaimed on kadunud ja hiigel- põldude vahele tuleks rajada rohelisi koridore putukate ja taimede levikuks. Teisalt, kui erinevalt tänasest arvestada põllupinna sisse taas põlluser- vad ja puude-tukad, tähendaks „7% nõue” rohelisemate Eesti piirkondade jaoks vaid seda, et olemasolev tuleb säilitada. Nii et mõneti on „rohestami- se” kolli seinale manamisega meil üle pingutatud.

Ühe vitsaga kõigile ei sobi

Teisalt on liikmesriikide loodusväärtused ja keskkonna- hädad erinevad. Selle üle, millised on põllumajandus- maastiku mitmekesistamise elemendid, kuidas neid säilita- da ja rajada, oleks mõistlikum otsustada liikmesriigi tasemel, mitte Euroopa Komisjonis. Kuid põllumajanduse kesk- konnamõjudega tuleb kindlasti ka meil tegelda.

Eesti keskkonnaorganisatio- nid leiavad, et kõige tõhusam viis selleks on EL-i tasemel suunata otsetoetuste „rohes- tamiseks” ette nähtud vahen- did (30% otsetoetustest) maa- elu arengukava elarvesse põllumajanduse keskkonna- meetme tugevdamiseks. Põl- lumajanduse keskkonnameede võimaldaks maksta tootjatele, kes ei tapa mürkidega mesila- si, ei reosta väetistega veeko- gusid ja harivad põlde linnu- sõbralikult.

Keskkonnaühendused leia- vad, et maaelu arengukava kaudu on kindlasti vaja toetada ka kaitsealadel ja Natura 2000 aladel tegutsevaid inime- si, kes aitavad oma keskkonna- sõbraliku majandamisega hoi- da siinset loodust.

Põllumajanduse toetami- seks mõeldud maksumaksja raha peaks aitama arendada kestvat toidutootmist ja säili- tada põllumajanduskeskkon- da ja maal elavate inimeste elukvaliteeti. Maa elurikkuse hoidmine pole mingi luksus, see on meie ellujäämise eel- tingimus. ●

Meil on alles palju väär- tusi, mis on rikkamates riikides möödalaskmis- te tõttu kadunud.

Maaelu arengukava kaudu on vaja toetada ka kaitsealadel tegutse- vaid inimesi.

kilille näeb maastikus veel siin- seal, siis õrnroosa õiega nisulil- le on viimastel aastatel leitud veel vaid Kihnu saarelt. Vösa võib meil ju palju olla, kuid põllumajandusmaal elavad hoopis teised liigid kui met- sas ja kaitset vajavad need ka Eestis.

Euroopa Komisjoni pakutud „rohesta- mine” paneks põl- lumehed kogu EL-i piires telgema kolme asjaga: kasvatama oma põldudel vähemalt kolme põllukul- tuuri, säilitama püsirohu- maad ja määratlema 7% iga tootja maast nn ökoloogilise kasutuseesmärgiga aladena. Nende hulka loetakse näiteks kesa, veepüüde terrassid, maastikule iseloomulikud vormid, puhervööndid ja metsastatud alad. Need nõuded ei käiks mahepõllu- meeste kohta, kuna leitakse, et nende haritav maa pakub niigi piisavalt mitmekesist ja puhast elukeskkonda. Samuti ei peaks neid nõudeid täies

hale kedagi võtta. Ja mine tea, ehk on selles ka ivake tõtt. Just sellepärast, et suurem osa era- kondi on tegelikust valitsemi- sest ilma jäetud. Pea ainult see- tõttu saabki juhtuda, et Eesti eelarve lugemise aegu suvat- seb opositsiooni kuuluv riigi- kogu liige hoopistükkis soo- jale maale puhkusele minna.

Eestis puudub kahjuks varivalitsuse traditsioon, mil- le kaudu saaksime teada, keda üks või teine erakond minist- ritena näeks. Kui iga era- kond pakuks välja oma kabi-

Pärast rahastamiskan- daali kujunes poliiti- kas pettunute osakaal rekordiliseks.

neti, tekiksid automaatselt ka kõneisikud, kes jälgiksid valit- seva koalitsiooni ministrite tegevust ja algataksid avalik- kuses diskussioone. Praegune olukord on Eestile julgeolupo- liitiliselt üpris ohtlik. Kuidas hakkab tulevane võimalik opo- sitsiooniline valitsus juhtima, kui ministeeriumide ametnik- kond on politiseeritud (loe: kuulub valitseva koalitsiooni erakonda või on selle varja- tud toetaja)? Meil Eestis para- ku puudub USA võime asen- dada presidendi vahetudes ka pea kogu ametnikkond. Võib- olla on erakorraliste valimiste korraldamise kritiseerijad sil- mas pidanud seda asjaolu? ●

KES KEDA VALIKS?

Parteilise eelistuseta: töötu, mitte-eestlane Selles rühmas on keskmisest rohkem muudest rahvustest Ees- ti kodanikke, madalama haridu- sega inimesi, väljaspool Tallin- na (eriti Kirde- ja Lõuna-Eestis) elavaid, 30–49-aastaseid. Mehed kalduvad poliitilisest süsteemist põhjalikumalt võõranduma kui naised. Sissetulek on väike või ebaregulaarne: ühtegi erakon- da ei valiks kodused, töötud ja reatöötajad, kes teevad füüsi- list tööd.

Keskerakond: kõrgharidusega naine 50+, lesk

Seda erakonda valiks 50% mitte- eestlastest EV kodanikke ja vaid 8% eestlasi. Keskerakonna suu- rim toetajaskond on kõrghari- tud inimeste seas, põhiharidu- sega inimeste toetus on väik- seim. Tugipunktiks on Tallinn, kuid sotsid ohustavad seda tõsi- selt. Maa-asulates leiab KE neli korda vähem toetust kui Tallin- nas. Andunud toetajate vanus on 50+. Leskede jaoks on Kes- kerakond suurim kumiir.

Reformierakond: põhiharidusega, kuid kind- lustatud maaanimene Erakonda toetavad eestlased: vaid 3% mitte-eestlasi valiks Reformierakonna. Enim toeta- vad Reformierakonda madalai- ma haridusega inimesed: üksi- ki teine erakond ei saa põhiha-

ridusega inimestelt sedavõrd suurt toetust kui Reformiera- kond. Toetajad elavad üldjuhul maa-asulates (eriti Kesk- ja Lõu- na-Eestis) ja on 20–39-aastased. Selgema toetuse saab Reformi- erakond mõnevõrra jõukama- test peredest.

IRL: meessoost juhid ja ettevõtjad

IRL on kõige selgemalt eest- laste erakond, sest neid toetab vaid 1% mitte-eestlasi. Tallinnas on IRL-il kõige väiksem toetus. Mida kaugemale maale, seda suuremaks poolehoid muutub. IRL-i valivad pigem mehed, kuigi erinevus ei ole eriti suur. Kirde- Eestis IRL-il toetajaid sisuliselt ei olegi. IRL-i toetatakse võrd- selt kõigis sissetulekurühma- des, kuid enim toetajaid leiab IRL juhtide/ettevõtjate seast.

SDE: kõrgharitud konto- ritöötajad

See on ainus erakond, kes murendab pisut Keskerakonna populaarsust mitte-eestlastest EV kodanike hulgas, kuigi jääb Keskerakonnale selles sihtgru- pis kuuekordselt alla. Mida kõr- gem on inimese haridus, seda suurem on tõenäosus, et ta toetab SDE-d. Suurimat tuge leia- vad sotsid 40–49-aastaste seas. Rohkem lööki on SDE-l jõukama- te inimeste, spetsialistide ja kon- toritöötajate seas.

Allikas: Andrus Saar

naiste vastu

devahelise võrdsuse ideaal on kõigest üks kultuuriline vaa- tepunkt paljudest ning meie, läänlased ei peaks teistele kul- tuuridele oma väärtushinnan- guid peale suruma.

Naiste diskrimineerimine on Iraanis osa laiemast amet- likust suunast. Eriti torkab see silma nende puhul, kes pole muslimid ega kuulu ka ühtegi kolmest Iraani põhiseadusega tunnustatud vähemusreligioonist, milleks on zoroastrism, judaism ja kristlus. Ülikooli pääse- miks peab deklareerima oma kuulumist mõnda neljast tun- nustatud religioonist.

Iraani valitsejad on kõik mehed ja muslimid. Ajatolla Ali Khamenei 2009. aasta üles- kutse ülikoolid „islamiseerida” viis õppeprogrammide muut- miseni ja osa õppejõudude konservatiivsema maailmavaa- tega tegelastega asendamiseni. Kaks kuud tagasi ütles Kha- menei, et iraanlased peaksid tagasi pöörduma traditsiooni- liste väärtuste juurde ja saama rohkem lapsi.

Erinevused ja rollid

Praegu Iraanile kehtestatud rahvusvahelised sanktsioonid püüavad takistada riigi juhte tuumarelvade ehitamast, mitte veenda neid lõpetama naiste diskrimineerimist või usulist diskrimineerimist.

Võib-olla oleme me varmad aksepteerima, et naiste ja meeste bioloogilised erinevu- sed on olulised rollide seisu- kohast, mida nad ühiskonnas mängivad. Need erinevused on olemas ega ole puhtfüüsi- lised. Seega ei peaks me asja- olust, et kui suurem osa inse- nere on mehed, kohemaid järeldama, et see tuleneb nais- te diskrimineerimisest.

Keelates naistel selge sõna- ga astuda erialadele, mis on avatud meeste, on Iraan astu- nud sammu, mis on võrdväär- ne rassilise diskrimineerimi- sega. See tuleb sama jõuliselt hukka mõista.



Veerenni raudteeülesõidukoha toetuseks korraldati rongkäik

Protest. Eile õhtul marssisid Tallinna Veerenni tänava raudteeülesõidukoha säilimise eest võitlevad Luite asumis elanikud linnavalitsusse, et anda linnavõimudele üle nende nõudmist toetavad enam kui 1700 inimese allkirjad.

Ühtlasi on ülesõidukoha ootamatust sulgemiskavast ärritunud kohalikud ja osa ettevõttest pöördunud Harju maavalitsuse poole, et see kontrolliks, kas ülesõidukoha kinnipanek on ikka seaduslik.

Oma pöördumises viitas Luite asumis elanikke ja ettevõtteid esindav Marius Mets, et ülesõidukoha sulgemise kava pole kohalike hinnangul piisavalt ja adekvaatselt avalikustatud ning otsust langetades on jäetud kohalikud kaasamata. Maavalitsus võttis asja uuri-

da ja nõuab Tallinna linnavõimudelt aru. „Harju maavalitsuse seisukoha kujundamiseks ning asjaoludest igakülgse ülevaate saamiseks palun kohalikul omavalitsusel anda oma poolne seisukoht Marius Metsa kirjas esitatud väidetele,” kirjutas maavanema ülesandeid täitnud arengu- ja planeeringuosakonna juhataja eelmisel neljapäeval Tallinna abilinnapeale Taavi Aasale. Linn peab andma maavanemale oma selgitused kuu aja jooksul.

Aas rõhutas eile piirkonna elanike esindajatele saadetud selgituskirjas, et Veerenni tänava raudteeülesõidukoha sulgemise olevat liikluseohutuse ja elanike turvalisuse huvides algatanud Eesti Raudtee.

Abilinnapea Aas märkis, et Veerenni tänava ülesõidu-

koha sulgemise nõue tuleneb Eesti Raudtee ettekirjutusest ja on seotud liikluseohutuse tagamisega.

„Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimise projekti kooskõlastamisel seati Eesti Raudtee poolt tingimuseks Veerenni samatasandilise raudteeülesõidukoha likvideerimine, kuna raudteeülesõit on väga liiklusohtlik,” märkis Aas. Ulvar Käärt

Vaata videot digilehest

●●● ajaleht.epl.ee



Nutitelefonis omanikud, vaadake videot



Fotod: Tiit Blaht

Selja jõe kalade ja vähkide surma põhjustaja on ikka teadmata

Keskkond

Keskkonnainspeksioon: mingit kindlamat viidet ega juhtlõnga meil uurimises paraku ei ole.

Ulvar Käärt
ulvar.kaart@epl.ee

Oktoobri keskel avalikkust šokeerinud tuhandete Virumaa Selja jõe vähkide uimastumise ja lõhede suuremise põhjust pole suudetud ei vähkide, kalade ega jõevee analüüsimisega päevavalgele tuua.

Juhtunu uurimiseks menetlust alustanud keskkonnainspeksiooni avalike suhete nõunik Leili Tuul ütles, et Selja jõest võetud veeproovid näitasid küll suuremat lämmastiku, fosfori ja nitraatide sisaldust, kuid midagi erilist vees polnud. Riikliku seire andmed on nimelt pidevalt näidanud seda-

sama. Analüüsimiseks võetud vähe uurides leidsid maaülikooli teadlased vaid kinnitust tõsiasjale, et vähkide massiline uimastumine polnud seotud ohtliku vähikatkuga. Kas vähid võisid kannatada saada mingit liiki reostusest, polnud võimalik tagantjärele kindlaks teha.

Sündmuskohalt võetud hukkunud meriforelli ja lõhe puhul on veterinaar- ja toiduameti labor välistanud nende surma põhjusena bakteriooloogilist laadi nakkuse. Eile jõudsid maaülikoolist inspeksiooni ka meriforelli analüüsi tulemused, kuid kuna uuri- jad polnud jõudnud nendega veel tutvuda, ei osanud Tuul kalateadlaste järeldusi lähemalt tutvustada.

Sisuliselt on praeguseks kindel vaid see, et vähikatu vähkide massilises uimastumises süüdistada ei saa. Kõik



Oktoobri keskel kubises Selja jõe suudmeala tuhandetest uimastest vähkidest.

Foto: Rein Sikk

muu – kas kalade ja vähkidega juhtunu on omavahel seotud ning kas selles võib süüdi olla röövpüüdjate jõkke kallatud ammooniumnitraat – on siiani selgusetu.

Asjatundjad on viidanud, et nii mullu kui ka tänava Selja jõe tabanud õnnetuse puhul on kummaline, et need on toimunud enam-vähem samal ajal. Seetõttu on peetud tõe-

näoliseks, et vähkidele ja lõhedele võis mõjuda järsk veekvaliteedi muutus.

Kohalike arvates võis nii vähkidele kui ka lõhelistele saatuslikuks saada ammooniumnitraat, mille mõni röövpüüdja oli jõkke kallanud.

Kuivõrd suure hoobi tänavane õnnetus Selja jõe vähi- asurkonnale andis, peaks selgitama suvel tehtav seire. ●

Reformierakondlased pidid siiski teadma filmide rahastajat

MISA

Reformierakonna poliitikute portreefilme vandanud AS Inforing saatis sarjas osalejatele projekti põhjalikult tutvustava elektronkirja, kus on selgelt kirjas nii filmide rahastamise allikas kui projekti eesmärk. Kui Inforing just poliitikutele saadetud kirjas info kogust ei piiranud, said nemedki arvatavasti info selle kohta, kust tuli raha nendest tehtud filmide jaoks. Ise on nad aga väitnud, et ei teadnud rahastamisest midagi.

Eesti Päevalehe ajakirjanik Rein Sikk oli üks nendest, kelle poole Inforing pöördus filmiprojekti osalemise ettepanekuga. Temast jäi film siiski tegemata.

Inforingi nimel saatis kirja teele Jevgeni Zelenski, kes kirjutas täpselt lahti, et pro-

jekti rahastab Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed (MISA). Rein Sikk saadetud venekeelsest kirjast selgub, et Zelenski kirjeldas filmide võimalikku sisu ja lisas, et Inforing on avatud ka filmis osalejate ideedele nii Eestit tutvustavate tegevuste kui toodete loetelu osas. Filmi kangelastelt oodati ettepanekuid, millised paigad seotuksid Eesti kultuuri ja väärtustega. Kirjas oli ka paljude eesti toiduainete loetelu: hapukapsad, verikakk, Vana Tallinna liköör, Värska mineraalvesi, piparkoogid, juustud jms.

AS Inforing projekti „Tuntud ja tundmatu Eestimaa” raames valmis 18 telesaadet, mida näidatakse TV3+ vahendusel. Kaheksa neist tutvustas Reformierakonna liikmeid. MISA rahastas projekti 77 289 euroga. ● Delfi

Sõõrumaa saab Tallinnalt spordikompleksi rendile võileivahinnaga



Kõigepealt ostis Tallinna linnavõim Sõõrumaa ettevõttelt tenniseväljakud, nüüd annab ta need talle soodsalt rendile. Foto: Tiit Blaas

Partnerlus

**Linnal kulub Sõõrumaalt tenniseväljakute ostmise ja uuesti rendile andmise-
ga ligi miljon eurot.**

Anna-Liisa Villmann
anna-liisa.villmann@epl.ee

Tallinn ostis juunis ärimees Urmas Sõõrumaaga seotud ettevõttelt OÜ Tondi Tennisekeskus 1,24 miljoni euro eest tenniseväljakud, mis asuvad linna maa peal. Nüüd annab linn samad väljakud ilma konkursita 40 aastaks tagasi Sõõrumaale rendile.

Marsi tänav 2a ehitised ehk spordiväljak terrassi, peaväljaku, kuue tenniseplatsi, parkla ja prügimajaga anti oktoobris Tallinna spordi- ja noorsooameti valitsemisalas.

mel oleks võinud ehitada uue tennisehalli ja anda selle tasuta kõigi linnaelanike kasutusse. Selge see, et tehing on ebaloogiline. Ühelt poolt on linn nõus maksma tenniseväljakute eest üle miljoni euro, aga samas tahab minimaalset renti. Välisväljakud on pigem kuluallikas, kuid 600 euro eest kuus pole see rentniku jaoks üldse halb tehing,” lausub Torn.

Kehtib soodushind

Spordi- ja noorsooameti juristi Mart Soessoni hinnangul oleks linn hoonestusõiguslepingu lõpus pidanud väljakud niikuinii välja ostma ja rahakadu rendihind on tema sõnul õigustatud seetõttu, et spordiklubidele ja koolidele kehtivad soodustingimused.

Lepingu järgi peab rentnik lubama vähemalt seitsmel Tallinnalt tennisetreeningute jaoks toetust saaval spordiorganisatsioonil maist oktoobrini vähemalt kolmel päeval

nädalas treeninguid läbi viia. Ameti juhataja Rein Ilvese sõnul haldab OÜ Tondi Tennisekeskus ka kõrvalasuvat Tere tennisikeskuse kompleksi. Seega on mõistlik, kui operaator oleks üks ja sama. „See pärast ka see rendileping tehti. Küll aga on Tondi tennisikeskuse kohustus ehitada eraldi laste mõõtu tenniseväljakud praeguse autoparkla kohale,” selgitas Ilves. Kogu kompleksi

si rendihind 601 eurot kuus on Ilvese sõnul kontekstis, kus sportimine on väga kallis tegevus, optimaalne summa.

Puht arvuliselt saab seitsme välisväljakuga kuuajase rendisumma tagasi teenida ühe tööpäevaga, sest tunnine väljaku kasutamine maksab Tondil 17 eurot. Tondi tennisikeskuse suuromaniku Urmas Sõõruma sõnul tuleb siiski arvesse võtta, et Eesti oludes ei tööta välisväljakud kaheksa ja pool kuud aastas. „Linn ostis need

olemasolevad välisväljakud ära ja andis tagasi Tondi tennisikeskusele rendile, sest keegi peab väljakuid opereerima, kohustusega need korras hoida ja vajaduse korral ka sinna investeerida. Tenniseväljakuid tuleb teatavasti igal aastal natukene uuendada ja kolme-nelja aasta tagant suhteliselt palju uuendada. Väljakutel pole mõtet eksisteerida eraldiseisvalt, kui nad kuuluvad keskuse juurde,” lausub Sõõrumaa. ●

KOMMENTAAR

Laushämmamine ärritab

Erik Vest

Parteitu Tallinna linnavolikogu rahanduskomisjoni ekspert

Tulin just linnavolikogu rahanduskomisjoni koosolekult, kus spordi- ja noorsooameti juristi Mart Soessoni tegi sel teemal ettekande. Ausalt öeldes jäi ta üsna jänni. Esitasin küsimuse, miks toimub selline linnavara rendile andmine ilma konkursita.

Vastus oli see, et linnavalitsus arvas, et kuna kompleks on arendaja ehitatud, siis tema oskab seda kõige paremini majandada. Küsisin, kas see on parim hind. Vastus oli see, et meie arust võiks olla selline hind. See on kurb, et nii läks. Äkki keegi oleks pakkunud paremaid renditingimusi, kui oleks toimunud konkurss.

2003. aastal tehti hoonestusõiguse leping tennisikeskuse rajamiseks ja 50-aastane leping. Kokkulepe oli see, et arendaja ehitab väljakud valmis, saab neid kasutada ja maksab suhteliselt mõistlikku hoonestustasu umbes 7000 eurot aastas. Tingimuseks oli, et lepingu lõpus peab linn väljakud välja ostma. Millegipärast otsustas linn just nüüd kevadel 10 aastat pärast lepingu sõlmimist selle hoonestusõiguse 1,24 miljoni euro eest pimesi välja osta.

Selline laushämmamine ärritab. Tegemist pole just väikeste summadega. Keegi ei tea, kust see hind tuli. Praegu tuli välja, et pool sellest summast olid pinna- ja maastööd, mida tehti vanas rahas kümne miljoni krooni eest lagedal Tondi tänava äärsel väljakul.



Eesti filmiklassika



VAID
4,99€
FILM!

Sari jätkub
veel 15 DVDga
17. novembril!

31	17.11.2012	Viini postmark
32	24.11.2012	Indrek
33	01.12.2012	Detsembrikuumus
34	08.12.2012	Libahunt
35	15.12.2012	Ristumine peateega
36	22.12.2012	Keskea rõõmud
37	29.12.2012	Ühe suve akvarellid + Völg
38	05.01.2013	Klass
39	12.01.2013	Põrgupõhja uus Vanapagan
40	19.01.2013	Noor pensionär
41	26.01.2013	Ma pole turist, ma elan siin
42	02.02.2013	Lindpriid
43	09.02.2013	Jan Uuspõld läheb Tartusse
44	16.02.2013	Näitleja Joller
45	23.02.2013	Sügis

Tahad filme
kindla peale - telli!

Info ja tellimine:
tel 680 4444
eestifilm@epl.ee
eestifilm.epl.ee



●●● Eesti Päevaleht

40 aastaga teenib Tallinn tagasi 23 protsenti väljakute väljaostmise hinnast.

Rendihind Sõõrumaa ettevõttele seitsme välisväljaku eest on 601 eurot kuus. Seega teenib Tallinn aastatega tagasi 288 480 eurot ehk 23 protsenti tenniseplatside väljaostmise hinnast.

Rocca al Mare tennisikeskust haldava Coral Arendus OÜ juhataja Erkki Torni sõnul on küsimus eelkõige selles, miks linn pidi tenniseväljakud välja ostma. „Selle ase-

Vanglast vabanenud mõrtsukas ähvardas ametnikud maha lasta

Turvalisus

Lasnamäe linnaosavanem palus pärast juhtunut abi politseilt, kes pole veel tegudeni jõudnud.

Dannar Leitmaa
dannar.leitmaa@ep.lee

„Kõik teenindajad kardavad teda. Iga kord kui ta vastu võtul käib, siis karjub nii, et sülg lendab üle laua, ähvardab ning vehib kätega,” kirjeldab Lasnamäe linnaosa sotsiaalametnik avalduses politseile. 22. oktoobril saabus kirjeldatu linnaosavalitsusse vastuvõtule, kuid kuna ametnik tegeles teise kliendiga, siis mees ärritus. „Ta oli tige, ärritunud ja lärmas, väljendas end ebatsensuursete sõnadega ning lubas automaadiga kõik maha lasta,” kirjeldas olukorda teine sotsiaalametnik.

Linnaosade sotsiaalametnikud puutuvad igapäevases

aastal vanglast pärast tapmise eest määratud 8 aastat vanglast karistust ja kelle kohta meenutavad temaga juba varem kokku puutunud sotsiaalametnikud, et „mingi meepotike ta ei olnud”.

„Me pole varem politseile taolisi avaldusi teinud ja linnaosa töötajaid pole keegi varem füüsilise vägivallaga ähvardanud,” sõnas linnaosa avalike suhete nõunik Piret Rosumovski. „Paari aasta eest olime sunnitud kutsuma äratuntavalt ebakaines olekus isikule järele politseipatrulli, mis ka kiirelt saabus ja töötajaid häirunud kodaniku kainestusmajja transportis.”

On ka täiskuu fenomen

Tallinna sotsiaal- ja terviseameti juhi Vahur Keldrima hinnangul on sellised intsidentid väga tõsised ja vajavad kohest politsei kaasamist. „Agressiivsete ja joobes kodanikega seonduv problemaatika on laiem, sõltudes paljuski ka psühhiaatrilise ja narkoloogilise abi kättesaadavusest,” sõnas Keldrima. „Intsidentidel on sesoonsus, kevadsügiseseid ägenemised ja ka nn täiskuu fenomen.”

Rosumovski sõnul valmistavad kõige enam probleeme äsja vanglast vabanenud isikud, kellel on vabaduses väga suured, kohati ka ebareaalset ootused ja kes eeldavad, et omavalitsus neid igakülgsest igapäevaste probleemide lahendamisel aitab. „Esimesteks isikuteks, kes vastavalt seadustele peab selgitama sellistele abivajajaile tema reaalseid abisaamise võimalusi, on just linnaosade sotsiaaltöötajad, kellele langeb pahameel omavalitsuse „piiramatutest” abistamise võimalustest,” lau-



Endine vang lubas Lasnamäe linnaosa valitsuses automaadist tule avada.

Foto: Meisi Volt

Ta oli tige, ärritunud ja lärmas ning lubas automaadiga kõik maha lasta.

töös millegi peale ärritunud või lihtsalt alkoholitarbimise tõttu agressiivsete inimestega tihti kokku. Komplitseeritumaks muudab olukorra aga see, et linnaosavalitsuses rüüsanud meheks on Eesti Päevalehe andmeil Aleksandr Eelrand, kunagise hüüdnimega Mogila, kes vabanes 2010.

Täna Delfis:
Kui palju koguneb Tartusse vaeleliku poliitika vastu protestijaid?

VAHEJUHTUMID

Kriibivad ja ähvardavad

Linn on sotsiaaltöötajatele taganud häirenuputeenuse ja mõningates kohtades ka turvateenuse, kuid intsidente tuleb ette endiselt.

Nii on Põhja-Tallinna linnaosast politseisse antud juhtum, kus ametnikul nägu küüntega löhki kriibiti. Kesklinna linnaosast sai politsei avalduse seoses juhtumiga, kus korterit nõudnud inimene ähvardas ametniku tappa ja kõiki teisi linnaamet-

nikke, kes tema hinnangul olid süüdi selles, et kodanik korterit ei saanud, füüsiliselt karistada. Politsei selles kuriteo koosseisu ei näinud.

Rahulikum on olukord Pirital ja Nõmmel, kuid ka seal tuleb ette räuskavaid kliente. Näiteks Nõmme sotsiaalametnikud on pidanud viimase aasta jooksul korra häirenuppu kasutama, saabus ka turvameeskond, kuid järgmisel tööpäeval.

sus Rosumovski. „Kahjuks ei saa need isikud abirahadest tagada endale harjumuspärast ja võivad vallanduda negatiivsed emotsioonid.”

Viimaste aastate kõige traagilisem intsident jääb 2006. aastasse, kui linnaosavalitsuses tapeti sotsiaalhoolekan- de osakonda juhtinud Tatjana Sarzanova.

Eelmisel kolmapäeval politseisse jõudnud avaldusega ei ole õiguskaitssjad veel tegele- nud. „Urija pole veel jõud- nud reaalselt avaldusega tege- leda ja menetlust praegusel hetkel pole,” selgitas politsei- ja piirivalveameti pressiesin- daja Andres Sang. ●



Aleksandr Eelrand alias Mogila 2002. aastal Foto: politsei

Pangad nõuavad õigust leping kergemini üles öelda

Seadusemuudatus

Pangad soovivad, et nii laenu põhiosa kui ka intressid tuleb maksta koos ja üheaegselt.

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@ep.lee

Pangalaenu tagasimaksmise- ga hätta jäänud peavad arves- tama, et kui riigikogus võetak- se vastu uus võlaõigusseaduse muudatus, muutub väljavaa- de, et neil õnnestub oma vara päästa, veelgi küsitavamaks.

Nimelt tehakse õiguskomis- joni eestvedamisel seaduse muudatus, et pangad või- vad lepingu automaatselt üles öelda, kui inimesel on tekki- nud raskusi kolme järjestikuse maksega – sinna alla kuuluvad nii laenu põhiosa makse kui ka viivised ja intressid. Näiteks kui inimene küll maksab lae- nu põhiosa, aga ei tasu kolm korda järjest nõutud täisma- hus intresse, võib pank lepin- gu üles öelda ja inimene kaota- da oma tagatiseks antud vara, mis on tihti tema kodu.

Seni arvestasid laenuvõt-

jad, et kui nad põhiosa maksa- vad, ei saa pank lepingut auto- maatselt üles öelda ja neil on vajaduse korral õigus viivis- te, intresside ja leppetrahvide arvutused vaidlustada. Nüüd aga on pangaliidu ettepanek- kul tehtud seaduseelnõusse muudatus, et igakuine makse, mida pank laenajalt nõuab, on „tagasimakse”, millesse kuulu- vad nii laenu põhiosa kui ka intressid ja viivised. Samu- ti muud võimalikud nõuded.

Esialgu oli tegemist hoopis EL-i direktiivide ülevõtmiseks loodud eelnõuga, mille mõte



Valdo Randpere

oli kaitsta paremini tarbijate õigusi – eeskätt sellega, et tar- bijatel oleks algusest peale sel- gem info laenu tagasimaksete summa kohta. Ent pangaliit ja liisingühingute liit pookisid eelnõule juurde oma soovid.

Tarbijate huvides?

Eelnõu riigikogus tutvus- tanud reformierakondlane Valdo Randpere esitles- ki seda kui tarbijatele kasu- likku: „Tegelikult pole siin probleeme olnud mitte nii- võrd pankadel, kuivõrd lae- nuvõtjatel, kes on neid sõnu tõlgendanud eri viisil. Nüüd see ebakõla kõrvaldatakse ja võetakse kasutusele ühtne ter- min „tagasimakse”. Selle sisu on, et inimene, kellel on völ- gu, ei pea selleks, et lepin- gut ei katkestataks, maksma mitte ainult summa põhiosa, vaid ka intressi. Siin oli varem

väike arusaamatus. Mõni ini- mene arvas, et kui ta maksab tagasi laenu põhiosa, aga intresse ei maksa, siis lepin- gut katkestada ei saa,” rääkis Randpere riigikogus.

Kui küsisime pangaliidu tegevdirektorilt Katrin Tali- härmalt, kuidas võiks seadu- semuudatus mõjuda lepingu- te ülesõtlejate statistikale, siis vastas ta, et olulisi muudatu- si ei tohiks tulla. Talihärma sõnul on pankadel õigus int- resse sisse nõuda ja laenuvõt- jad, kes on pankasid kohtus- se kaevanud, on seadust vales- ti tõlgendanud.

Randpere ei näinud probleemi selleski, et seadus hak- kab tagasiulatuvalt kehtima ka kõigi nende jaoks, kes on sõlminud oma lepingud aasta- te eest tollaste tingimustega. „See on kogu aeg olnud sea- dusandja mõte,” kinnitas ta. ●

Aafrika külaline sulistab laudas

Reportaaž

Rein Sikk
Paadi talu, Hānike küla,
Sõmerpalu vald



Eesti ainukese anger-sägafarmi asukad elavad pea pilkases pimeduses, sest iga üleliigne valgus-kiir võib nad stressi ajada.

Kui Leokite pere põline laut oskaks rääkida, võiks ta vesta sigadest, lehmadest, kanadest, kes on tema seinte vahel elanud. Või meenutada krossiäss Avo Leoki mootorrattaid, mis on samuti ulualust leidnud.

Praegu on Võrumaa veerel olev laut kui tükike Aafrikat. Sees röske soojus, paks lõhn, lõpmatu vulin, pimedusest kostvad vägevad sulpsud. Natuke muinasjutuline, natu-

väklambiga pildistamine. See, et loo peategelased jäävad nägemata, lisab erilistust.

Lauda eesruumis neelab hii-gelahi ööd ja päevad küttepude laamasid, mida traktor Leo-kite metsast kohale veab. Vee-temperatuur ei tohi hetkekski langeda alla 25 kraadi, siis jäta-vad angersägad söömise ja kasvamise.

Mitmetel sellesuvistel laata-del käis ostuhuvilistest sumin läbi, kui vintske ratastooli-mees Avo Leok kohale vuras, paarikümne sekundiga auto kõrvalistmelt võetud ratas-tooli kokku pani ja erilisi kalu müüma hakkas. „Kas see krossimees? Kas see, kes ratastooli jäi? No on mehel ikka sisu, saab hakkama. Vau, mis kalad!” Nii sosistas rahva-summ, tehes esmatutvust Ees-timaa harulduse angersägaga. Kalaga, millel on vuntsilise säga nagu, aga angerjalik nõtkete keha, lihast rääkimata.

Vaikselt kõrinal veereb Avo Leoki ratastool üle kivisil-lutisega hoovi. Kõik, nii pinnas, uksepü-dad kui ka vajalikes-

se kohtadesse viivad kaldteed on kohandatud Avo nüüdsete vajadustega. 2005. aastal MM-etapi treeningul murtud selg-roolüli tegi krossistaari ellu valusad korrektiivid. Aga ta ei andnud alla. Leokid saavad ju hakkama.



Loo peategelase, pimedas elava angersäga võib väklambisähvatus tükiks ajaks enesest välja viia. Sellepärast on ta oma peremehe Avo Leokiga sel fotol marineeritud kujul. Foto: Marko Jakobi

Üks kolmest peaaegu kõrvu-ti elavast vennast peab oma kalakasvandust, teisel on saekaater.

Avo püüdis alguses jätkata vanemate lillleäri, aga ratas-toolis istuja pole siiski maailma parim peenarde harija. Kui vend Arvo sattus Hol-landi angersägafarmi, hakkas mõte Avo peas idanema. Niisa-ma, tegevuseta ta olla ei oska. Kui töökohta pole, tuleb see ise luua.

Hollandist saadud koolitus

koos ostetud kalafarmiga on teist aastat Võrumaa reaalsus.

Farm võib paisuda

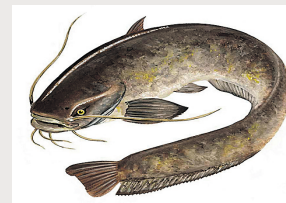
„Kui saan turunduse paika, pole probleemiks farmi pai-sutada,” ütleb Avo. Kalad ela-vad sisebasseinides ja kasvavad kuni kaheksa kuuga pooletei-sekilosteks, mis olla parajaim suurus.

„Huvitaval kombel eestlane suvel, grillihooajal kala ei taha, küll aga läheb kaup hästi tal-vel, ja mida enam jõulude poo-

le, seda paremini,” jagab Avo oma kogemusi. Liiga lihtne see pole, sest kaupluste kala-letid on ju eksootilistest elu-katest lookas. Püüa siis veel tundmatu angersägaga löögi-le pääseda. „Kerge ei ole, hak-kama saame,” teab eksootika maaletooja.

Kui Aafrika elukatest aega üle jääb, harib Avo noori kros-sifänne. Pidevalt tuli takus. Päril liha pole ta ammu suu sisse võtnud. Kalaarmastus käib ka kõhu kaudu. ●

KALA



Vuntsidega hiiglane

●● Aafrika angersäga *Clarias gariepinus* on magevee röövkala, keda leidub looduses Aafrikas, Aasias ja Lähis-Idas.

●● Elab veekogudes, mille temperatuur on 25–27 kraadi. Võib looduses kasvada kuni 170 cm pikkuseks, kaaluda kuni 29 kilo.

●● Kuna angersägal on kopsud, elab ta põhjamudasse peit- tudes üle ka põuaperioodid ja võib roomates ette võtta mais- maaretki, et leida sobivat elu- paika. Tänu hiiglasuurele suule võib süüa isegi veelinde.

Vaata videot digilehest

●●● ajaleht.epl.ee



Nutitelefonil omanikud, vaadake videot

Jaan Sõrra: Brüssel pissib meie põllumeeste peale

Protest

Suuremaid eurotoetusi nõudvad põllumehed lähetasid Brüsselisse protestitraktori.

Rein Sikk
rein.sikk@epl.ee

Vinges tuules kõlanud kõned ja puhkpillimuusika saatsid eile Tallinna Vabaduse välja-kult Brüsselisse teele vana ja väsinud protestitraktori. Kahe-kümne seitsme aasta vanune Lätist saabunud Belarus MTZ-80 on praegu Balti põllumeeste ebavõrdse kohtlemise sümbol.

Traktoriaktsiooni üks eest-vedajaid, Eesti põllumeeste keskliidu asepresident Jaan Sõrra kandis seljas protestisär-ki, millel on kuulus Brüsseli pissiv poiss oma joa suunanud Baltikumi peale. „Pilt särgil räägib enam kui tuhat sõna,” oli Sõrra veendunud. Tema sel-gituste kohaselt oleksid Balti riikide põllumajandustoetu-sed ka järgmise seitsme aas-ta jooksul ühenduse kõige madalamad. Eesti omad ula-tuksid aastatel vaid 58%-ni EL-i keskmisest. Läti toetus-te tase ulatuks 54%-ni ja Lee-dul 65%ni. Euroabsurdi tipu-



Foto: Sven Arbet

Jaan Sõrra kujundas oma protestisärgile Brüsseli kuulsa pissiva poisi, kes sõna otseses mõttes laseb Baltikumile pähe.

na oleks toetused aastail 2014 ja 2015 madalamad 2013. aas-ta tasemest, sest Balti riigid ei tohi siis riigieelarvest täiendav-aid otsetoetusi maksta.

Moonutab turgu

6. novembril aasta põllumehe tiitli kätteandmisel ütles presi-dent Ilves, et senine otsetoe-tuste süsteem moonutab üht-set turgu ja määrab väljendit „vaba konkurents”. Kui Balti-kumi põllumehed ei saa loode-tud suuremat toetust, peaksid nad Ilvese soovitusel kohaselt ühiselt pöörduma Euroopa Kohtusse, „kus tulemus ei sõl-

tu poliitikast ja poliitikutest, kes ei taha senistest toetustest loobuda”.

Baltimaades koguti juunis põllumajandustoetuste ühtlus-tamiseks ligi 64 000 toetusall-kirja. ●

Vaata videot digilehest

●●● ajaleht.epl.ee



Nutitelefonil omanikud, vaadake videot

22. nov Salme Kultuurikeskus / 23. nov Rapla Kultuurikeskus / 24. nov Rannu Rahvamaja

27. nov Ugala Teater / 30. nov Salme Kultuurikeskus / 2. dets Endla Teater

3. dets Võru Kultuurimaja / 4. dets Tamsalu Kultuurimaja / 5. dets Kärkla Kultuurikeskus

6. dets Keila Kultuurikeskus / 7. dets Aruküla Kultuurimaja / 10. dets Vanemuise Teater

14. dets Haljala Rahvamaja / 18. dets Salme Kultuurikeskus / Etenduste algus kl 19.00

MINA HAKKAN PEAMINISTRIKS

ERIC CHAPPELL (Inglismaa) komöödia kahes vaatuses

VANA BASKINI TEATER



Riigikogu liikmetele ja ministritele on Piletilevist pilet TASUTA!

KADRI ADAMSON, MARIKA KOROLEV, RAIVO RÜÜTEL, EGON NUTER, TÕNU KILGAS, RAIVO METS ja JANEK SARAPSON / Lavastaja ja tõlkija: VELLO JANSON / Kunstnik: JAAK VAUS

KREEKA KÄRPE-EELARVE SAI HEAKSKIIDU

Vaatamata suurtele protestiakt-sioonidele tänavail kiitis Kreeka parlament eile varajastel hommikutundidel heaks tuleva aasta eelarve. Eelarve vastuvõtmine on lubatud 31,5 miljardi euro-

se abilaenude osamakse saami-se eeltingimus. Uus eelarvevähendus toob tuleval aastal kaasa 4,5-protsendilise majanduslanguse ja riigi võlataseme kasvu 189 protsendile SKT-st. **EPL**

**IVANIŠVILIT HOIATATI**

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso manitses Gruusia peaministrit Bidzina Ivanishvilit riigi maine nimel hoiduma „selektiivse õigusemõistmise” rakendamisest. **EPL**

SAKSA EKS-KANTSLERITEL ON SUURED HÜVED

Saksamaa endise liidukantsleri Gerhard Schröderi käsutuses on seitse autot koos juhiga, mille maksab kinni maksumaksja. Ka teistel endistel liidukantsleritel on riigi raha eest kasuta-

da autod. Helmut Kohli käsutuses on kuus autot, sealhulgas kolm Mercedes 600 SEL-i, vahendas Der Spiegel. Helmut Schmidt võetakse ringi nelja autoga. **Delfi**

Obama võit muudab erakondade rahastamist



President Obama mõjukas toetaja Gary Hirshberg peab kampaania rahastamist üheks tõsisemaks probleemiks ja ohuks USA demokraatialle.

Foto: Lauri Tankler

Raha

Presidendi mõjukad toetajad loodavad USA-s lõpetada anonüümsed ettevõtete annetused.

Lauri Tankler
lauri.tankler@epl.ee

Pärast kõigi aegade kallimat, hinnanguliselt üle kahe miljardi dollari maksuma läinud valimiskampaaniat on tagasivalitud USA presidendil Barack Obamal selge ülesanne: muuta kampaaniate ja erakondade rahastamist nii, et ettevõtted ei saaks anonüümseks jäädes toetada üht või teist kandidaati.

Pärast möödunud nädala presidendivalimisi on mõni demokraatia ja sõnavabaduse nimel võitlev poliitühendus võtnud USA meedias sõna, öeldes, et sisuliselt anti president Obamale valimistega mandaat muuta kampaania rahastamist. Samas tegi aga tagasivalitud president omaenda reklaamikampaaniaga sellele karuteene, kasutades täpselt samamoodi anonüümsetega looritatud SuperPAC-ide raha.

SuperPAC-ide (Super Political Action Committee) nime all tuntakse selliseid ühendusi, mis ei seosta ennast otseselt ühegi kandidaadiga, vaid võtavad ametlikult sõna ainult konkreetsete teemade poolt ja vastu. Mõlema suure erakonna

selja taga seisab ülipatriootlike nimedega SuperPAC-e, kelle ainus ülesanne on tegelikult osta ja eestrisse lasta teise kandidaadi mustamise reklaame. Need organisatsioonid peavad oma annetajad avalikustama alles kuue kuu pärast, mis teeb valimishetkel täiesti arusaamatuks, kes ühe või teise kandidaadi kampaaniat rahastab.

Sellisel kujul hakati USA-s kampaaniate rahastamist lubama alles 2010. aastal, kui Ühendriikide ülemkohus ütles sisuliselt, et korporatsioonid on samuti „isikud” ja neile kehtib sõnavabadus. Poliitiliste-

ära muuta või leida teine viis, et keelata ettevõtetel kampaaniate toetamine. Nii arvab ka näiteks president Obama kauaaegne toetaja ja sõber, kampaaniarahastaja ja miljardär Gary Hirshberg, kelle hinnangul on ülemkohus teinud USA demokraatialle pööramatult kahju.

„See on rahvuslik häbi,” ütles ta ajakirjanikega kohtudes veidi enne valimisi. „Miljard dollarit mõlema kandidaadi poolt kampaaniale kulutada, sa mõtle vaid, mida kõike saaks selle raha eest head teha,” imestas ta. „Need pole valimised, see on müügikampaania.”

Hirshbergi oleks lihtne pidada pelgalt hüüdja hääleks kõrbes, kuid tegemist on väga mõjuka Demokraatliku

Partei toetajaga, kelle abiga on nii mõnigi presidendikandidaat endale tuule tiibadesse saanud ja demokraatide eelvalimised ära võitnud. Nii on ta panustanud Obama kampaaniasse, Bill Clinton käis oma kampaania ajal Hirshbergiga nõu pidamas ja USA kirdenurgas on ta ka väga tuntud. Ta loodab, et kampaania rahastamise temaatikast saab Obama teisel ametiajal geneetiliselt muundatud toitude sildistamise ja kliimamuutuse kõrval üks kolmest tähtsast teemast.

„Tavaliselt väikses New Hampshire’is väga palju raha ei koguta, kuid nende valimiste ajal on asjad teistmoodi,” seletas Hirshberg. „Inimesed saavad aru, et praegu me peame panustama rohkem kui kunagi varem,” viitas ta vabariiklaste tohutule SuperPAC-ide rahapajale, millega rahastati antireklaame telekanalites üle kogu riigi.

Keeruline protseduur

„Mind ei huvita isegi, kumba poolt nad esindavad, see pole õige,” arvas ise miljoneid teeniv äriees. „Me peame leidma mingeid seadusandlikke võimalusi, et see Citizens Unitedi (ülemkohtu otsuse võitja – toim) otsus ära muuta. Ja ma tean, et president Obama on kindlasti valmis tegelema kampaania rahastamise teemaga.”

Tegelikuses on see muidugi keeruline, sest demokraadid Obama (ja ka Hirshberg) hüppasid valimiste lõpufaasis samuti SuperPAC-ide reele. See aitas neil veidi tasa teha kampaania rahastamise vahet, mis oli korporatsioonide toel Mitt Romneye tõsise eelise andnud. Samuti nõuaks muudatus kas põhiseaduse täiendamist (mis on protseduuriliselt keeruline) või ülemkohtu uut otsust teise koosseisuga (mis on lähiajal lihtsalt ebatõenäoline). ●

Kas postsovetlike riikide poliitikat peab endist viisi ajama Moskva kaudu? Ei.

litsuse nimel. Kantsler Angela Merkeli pressiesindaja täiendas, et Saksa esindajad dialoogi määrab Saksamaa valitsus, mitte ametnikud välismaal.

Veel ei ole Moskva sellele vastanud. Kuid justkui julgust omandanuna on ajakirjandus avaldanud mitmete asjatundjate arvamus selle kohta, kuidas sõnastada nüüd suhtumist Venemaasse, soovides ühtlasi jätkata koostööd ja suhtlust konfliktivabalt.

Ka Saksa poliitikud on Putini võimuvahetuse tulemusel – millega lõppes tema eelkäija moderniseerimiskurs – selgeks saanud, et nende jaoks on alanud uus ajajärk, mis vajab Saksa–Vene suhete uut definitsiooni. Kaugeltki mitte kõik, isegi kantsleri lähikonnast ja valitsevate kristlike demokraatide hulgast, ei arva, et Venemaad võiks kritiseerida. Näiteks inimõiguste rikkumiste etteheitmises nähakse ohtu pika aja jooksul tehtud ja diplo-

maatiliste pingutuste abil saavutatud heanaaberlikele suhetele. Samal arvamusel on investorid ja ettevõtjad, kelle väitel jagavat igasugune Kremli-kriitika Saksa majandusele tuntu-vaid hoope.

Ei aita moderniseerida

Seepärast on huvi pakkunud Saksa välispoliitika seltsi teaduri dr Stefan Meisteri analüüs Saksa senise Venemaa-poliitika vigadest. Ta küsib, kas Venemaa vana-uue presidendi kavatsusi selgesti nähes ei oleks õigem Moskvas eemale hoida ja üksnes pragmaatilisi majandussidemeid arendada? Kas moderniseerimispartnerlus aitab praegu, nagu 20 aasta eest, Venemaal reforme läbi viia? Kas Saksamaa peab jätkuvalt postsovetlike naaberriikide poliitikat ajama ainult Moskva kaudu?

Autori vastused neile küsimustele on eitavad. Eriti viimase küsimuse puhul annab see lootust, et Vene-sõbrad, kes on mantrana korranud vajadust mitte kahjustada Venemaa huvisid selle endistele asumaa-

dele mõõndusi tehes, peavad hakkama tasapisi pille kotti panema. Vastab tõele, et ilma Saksamaata ei ole Euroopal toimivat Venemaa-poliitikat. Seega ei saa see, kes kannab vastutust, omada mingit kõrvalt-

ega pealtvaataja rolli. Sel nädalal Moskvast toimuva „Peterburi dialoogi” raames, kuhu oodatakse mõlema riigi liidreid, loodetakse seisukohtade selgimist. Kantsler Angela Merkeli toetus foorumi koordinaatorile Schockenhoffile osutab reaalsele tulevikus toimuvatele muutustele. ●



Andreas Schockenhoffi Vene-kriitika sai Merkeli toetuse. Foto: Reuters/Scanpix

PANKROTIOHUS SAS LUBAB KLIENTIDE HÜVED SÄILITADA

Scandinavian Airlines asus pankrotist pääsemiseks töötajaid koondama ja varasid müüma. Eile 800 töötaja vallandamisest ja 340 miljoni euro väärtuses varade äkkmüügist teatanud

SAS lubas truudele klientidele saadetud kirjas säilitada tasuta pagasiveo, enamiku senistest lennusihtkohtadest ja teenuse harjumuspärase taseme. Ettevõttes töötab praegu ligi 20 000



inimest, tööle jäänud peavad leppima 15% palgakärpega.

Pooles ulatuses Rootsi, Norra ja Taani valitsusele kuuluv SAS pole suutnud kummutada pankroti võimalust, sest eelmisel aastal kaotas ettevõtte väidetavalt kütusehinna tõusu süül ligi 180

miljonit eurot. Eeloleval aastal saabub ettevõttele ligi 400 miljoni euro suuruse pangavõla tasumise tähtaeg, kuid pangad on keeldunud laenu tähtaega ilma osanikeks olevate valitsuste garantiideta pikendamast.

SAS-i varadest lähevad müü-

ki lennujaamades asuvad kinnisvaraobjektid, kuid mõne allika väitel ka lennukite tagavaramootorid. Estonian Air on oma väikeaktsionäridele SAS-ile võlgu ligi kaheksa miljonit eurot, mille kustutamise tähtaeg saabub 2014. aastal. **Andres Reimer**

Parts: Estonian Airi päästaksid ühendused

Majandusminister

Juhan Parts ütles eile riigikogus, et Estonian Airiga seotud tegevuse mõju Eesti majandusele on ligi 130 miljonit eurot ning firma suudaks päästa vaid piisav hulk lennuühendusi.

Partsi sõnul vedas Estonian Air 2010. aastal 582 000 reisiijat ja 2011. aastal 678 000 reisiijat, 2012. aasta üheksa kuuga on veetud 688 000 reisiijat – üheksa kuuga rohkem kui terve eelmise aastaga. „Kui Estonian Air iseseisvat tegevust jätkab ning teeb seda vähendatud lennugraafiku alusel, siis teenindatakse aastas eeldatavalt 700 000 reisiijat,” ütles Parts.

Mullu novembris langes valitsus otsuse suurendada aktsiakapitali. „Kui seda otsust poleks tehtud, ei oleks Estonian Airil olnud võimalik oma tegevust laiendada. Tehniliselt võttes poleks olnud võimalik ka nii palju kahjumit saada, kui lennufirma sellel aastal on kandnud,” kinnitas Parts. Kristi Helme



Foto: Vallo Kruuser

Aegunud dokumendid ajavad puhkusi nurja

Tähelepanu

Aegunud dokumentidega puhkusereisijad on järjest enam, ei aita ka reisitõrkekindlustus.

Ann-Mari Nergi

ann.marii.nergi@epl.ee

Sel aastal aegub pea poolel miljonil eestlasel pass või ID-kaart ning nii mõnigi pere peab kehtetuks muutunud isikut tõendava dokumendi tõttu lennujaama turvakontrollist koju tagasi pöörduma. Heal juhul saab reisija sihtkohta sõiduks uue pileti osta ning kasutada tagasilennuks juba olemasolevat piletit, halvimal juhul tuleb kogu puhkusereisi lennu ja majutuse raha lihtsalt maha kanda. Kahju ei hüvita ka reisitõrkekindlustus, sest dokumentide kontrollimise eest peab iga inimene ise vastutama.

Reisibüroo Estraveli müügidirektori Evelyn Karmingi sõnul tuleb neil iga kuu tege-

leda selliste peredega, kus näiteks ühe liikme puhul selgub reisi toimumise päeval, et reisidokumendid on aegunud. „Ma ei ütleks, et neid inimesi oleks massiliselt, aga tahaks ikkagi inimestele südamele panna, et dokumente tuleb enne reisi hoolikalt kontrollida. Ja vaadata mitte ainult selle pilguga, et pass või ID-kaart kehtiks reisi toimumi-

sist loobuma, kuid selle juhtumi puhul otsustasid ka teised koju jääda.” Veidi varem juhatus sarnane lugu kaheliikmelise perega, kes oli ostnud kahe-nädalase puhkusereisi Israeli kuurorti. „Siis jõuti paari päevaga dokumendid korda ajada ja pere maksis juurde vaid uute piletit eest, et sihtkohta jõuda.”

Ka Aurinko tootejuht Annele Neudorf kinnitab, et selliseid juhtumeid tuleb ette rohkem kui varem. „Kuna ükski kindlustus sellist probleemi ei kata, tuleb tavaliselt kliendil täiesti uus reis osta. Ja kuna tegeleme

Vaadata tuleks ka selle pilguga, et dokument kehtiks kuni kuus kuud pärast reisi.

se päeval, vaid ka kolm kuni kuus kuud hiljem, nagu paljud riigid nõuavad.”

Karming toob hiljutise juhtumi näite, kus kolmeliikmeline pere pidi loobuma 2400 eurot maksma läinud puhkusereist, sest perepea avastas alles lennule minekul, et tema pass on kehtetu. „Tegelikult ei oleks pidanud kõik pereliikmed rei-

ikkagi tšarterreisidega, mis väljuvad üks kord nädalas, pole tavaliselt võimalik ka n-ö järele lennata,” rääkis Neudorf.

PPA prognoosis, et kui tänavu tuleb välja vahetada 293 000 ID-kaarti ja 250 000 passi, siis 2013. aastal 358 000 ID-kaarti ja 306 000 passi ning 2014. aastal 295 000 ID-kaarti ja 252 000 passi. ●

Raul Paruski tõus EAS-i juhiks ei ole kindel

Intervjuu

Andres Reimer
majandusajakirjanik



Finantskonsultant Raul Paruskist saab EAS-i juhatuse ajutine liige, esimehe valib juhatus isekeskis hiljem.

Euroopa Komisjoni nõuete vastaselt ettevõtetele raha eraldanud Ettevõtlike Arendamise Sihtasutuse juhilt Ülari Alametsalt eile tagasiastumisavalduse saanud nõukogul puuduvad etteheited teistele juhatuse liikmetele, kinnitas nõukogu esimees Cinzia Siig.

●●Kommentaari „targem andis järele”, mille andis EAS-i nõukogu liige, reformierakondlane Kalev Lillo Ülari Alametsa lahkumise kohta, võib aru saa-

da, et reformierakondlased polnud asjade käiguga sugugi rahul. Kas põhjus võib olla väites, et IRL soovib oma positsioone EAS-is tugevdada?

Mina ei ole Lillo kommentaare kuulnud ega lugenud. Me peaksime siin erakondlikud kuuluvused lahus hoidma.

●●Kas sellest, et Raul Parusk saab ajutiseks juhatuse esimeheks, võib välja lugeda, et ka teised juhatuse liikmed on kaotanud usalduse nagu Alamets?

Esialgu olen ma neljapäevaseks nõukogu koosolekuks esitanud Paruski kandidaadi ajutiseks juhatuse liikmeks. Juhatuse esimehe valivad liikmed omavahel. Teised juhatuse liikmed ei ole usaldust kaotanud.

●●Milline on nõukogu soovitus uue juhatuse esimehe kohta?

Juhatuse liikmed valivad esimehe omavahel. Millal ja kuidas, otsustab juhatus ise.

●●Kas Raul Parusk on siis ajutine või alaline juhatuse liige?

Ta on ajutine nii kaua, kui me leiame pikaajalise lahenduse ja leiame sobiva liikme. Esialgu on Parusk olnud, et ta on valmis ajutiselt juhatusse tulema, et meid aidata.

●●Mismoodi te juhatuse liiget

otsite? Kas te kuulutate välja konkursi?

Võime korraldada konkursi, võime korraldada ka personaliotsingu firma abil sihtotsingu, mis ongi minu ettepanek. Paljudes äriühingutes on sihtotsing parema tulemuse andnud.

●●Kas võib olla, et Martin Hirvojust saab tõsiselt võetav juhatuse esimehe kandidaat?

Ma ei oska öelda. Las nüüd juhatuse liige Raul Parusk tuleb esmalt majja, siis saab järgmisi samme vaadata.

Võime korraldada personali sihtotsingu, mis ongi minu ettepanek.

●●Kui palju juhatuse liige palka saab?

Hetkel saab ta palka 3834 eurot ja 70 senti.

●●Kas juhatuse esimehel on lisatasu?

Juhatuse esimees saab veidi rohkem.

●●Kas Alamets sai lahkudes kompensatsiooni?

Ta ei saanud kompensatsiooni, sest ta lahkus omal soovil. ●

KÜÜNALDE SOODUSMÜÜK!

flora

Ootame Teid Flora Kaubanduse müügikeskuses

Laki 5 Tallinnas

Oleme avatud tööpäevadel kella 8.30-16.30

Info tel 659 9442, e-post info@flora.ee, www.flo.ee

LAI VALIK ERINEVA VÄRVITOONI, KUJU, SUURUSE JA TÖÖTLUSEGA



Juhan Ulf sak:

Eesti teater on olnud poliitiliselt impotentne

Juhan Ulf sak mängib sel sügisel Saksamaa Bundesliga-masti lugupeetud peavooluteatris Müncheneri Kammerspieles.

Kristian Smedsi lavastus „Rodion Raskolnikovi imaginaarne Siberi tsirkus” on üllatanud isegi paljunäinud saksa teatraale.

„See on olnud meeldiv, et on olnud võimalik üllatada,” ütleb Dostojevski-ainelise etenduse sooja vastuvõtu kohta näitleja ise.

Intervjuu

Andres Laasik
toimetaja



●●Kuidas seda Müncheni etendatavat teost ise loomustada?

See ei ole Dostojevski „Kuritöö ja karistus” ümberjutustus. Lavastus on sündinud romaani ainetel tehtud improvisatsioonidest. Esimene osa on tsirkuse vormis, seal on naljakaid, kurbi ja ka julmi stseen. Teine osa on teistsugune.

●●Ja sinul on Raskolnikovi roll? Raskolnikovi ei ole. Romaanist tuttavaid tegelasi pole, on tsirkusest pärit karakterid. Mina mängin mustkunstnikku, silmamoondajat, tume-dad demonlikku tüüpi töö-nimega Bad Pinoccio.

●●Aga vanaeit ometi tapetakse kirvega?

Meil ei olegi trupis vanemat naist. Aga tapetakse laval päris palju, sealhulgas ka kirvega. Ma päris ei taha kõike ära rääkida, äkki keegi tuleb Münchenisse vaatama.

●●Milline on olnud vastuvõtt? Positiivse poole pealt on tõstetud esile rühmatööd ja improvisatsiooni. Meil on rahvusvaheline trupp. On näitlejaid Soomest, näiteks Hannu Peka Björkman, kellest saab kohe Soome teatrikõrgkoolis näitlejatöö professor. On fantastiline näitleja Annamária Láng Ungarist. Meile, kes me oleme tuttavad Smedsi töömeetodiga, on kõik arusaadavam kui kohalikele näitlejatele.

●●Kas publiku hulgas on ka äraminejaid? Ikka on, nagu ka teistel etendustel. Publik võtab üsna selgeid seisukohti: osa lahkub kirudes, osa tõuseb püsti ja karjub „Braavo”. Meie etenduselt lahkub natuke rahvast siis, kui kisub vägivaldseks, neil on vägivaldaga probleeme. Ja abstraktsete tungidega, eriti kui need on rühma-viisilised. Kui hiljutise jalgpalli MM-i ajal suur hulk sakslasi koos rahvuslipuga skandeeris, tekkis Saksamaal diskussioon, kas nii palju sakslasi ikka võib korraga koos olla.

Kui teatrilaval ongi vägivalda, siis see peab olema põhjendatud, peab olema näidatud, mis vägivaldani viis, mis probleem sellega on. Kuna meie etendus on abstraktsem, siis mõnesid vihastab, et julmus pole põhjendatud. See on minu analüüs, aga äkki lähivad lihtsalt pissile, ei tea.

●●Kui kerge oli Kammerspielesse sulanduda?

Kammerspiele uus intendant hollandlane Johan Simons on toonud teatrisse muutusi, rahvusvahelist liikumist, mida näitab ka meie seal olek. Meg Stuart tegi Kammerspiele näitlejatega tantsulavastuse, mis on kõike muud kui Kammerspiele pealiin. Uus juht tahab teatrit raputada.

Nii see Saksa teatrites käib. Uut juhti valitakse hoolikalt, kuid kui ta on juba paigas, antakse talle vabad käed. Lastakse teha seda, mis ta tahab. Teatrit teevad näitlejad väga pühendunult.

Kammerspiele esindab Saksa teatri peavoolu, mis pole meie peavooluga võrreldav. Lavastajateater, kontseptuaalsed lavakujundused. See on edumeelne teater ja neil läheb praegu hästi. Kaks Kammerspiele lavastust said kutse Theatertreffeni festiva-

lile, kuhu kogutakse saksa-keelse kultuuriruumi teatri-paremik. Nad lähevad peagi mängima Jaapanisse, üldse reisivad palju.

●●Kas „Raskolnikovi Siberi tsirkus” ka kuhugi viiakse?

Mingeid kutseid on. Lavastus on tehniliselt raske liigutada.

●●Kammerspiele on rohkem kui teater, see on institutsioon. Kuidas selline masinavärk toimib?

Saksamaal käib praegu väga intensiivne diskussioon, mis on saanud alguse raamatu

Enne kui keegi naela lööma hakkab, tuleb vaatab asja üle mees, kes otsustab, kas naela on igati ohutu lüüa. Nael saab löödud, aga mitte nii kiiresti, kui Von Krahli teatris.

Inspitsient on vasakul pool lava, teine paremal pool. Ei saa ise enne lavale minekut kingi jalga panna, sest on inimene, kes peab seda tegema. Suur maja töötab nagu kellavärk, kuid vahel jääb paindlikkusest puudu. Kristian Smedsi meetoditega selline töö alati ei klappinud. Ene-Liis Semper oli lavakujundust luues kahe tule vahel, Kristian tahtis lahendustega veel oodata, aga töökojad nõudsid juba projekte.

Meie töötamise ajal oli maja alates töökodadest valveasendis. Kui tükk välja tuli ja see inimestele meeldis,

siis oldi rõõmsad. Palju anti andeks. Aga alguses oldi umbusklikud.

●●Eesti oma tohutu vaataja-arvuga on teatrimaa. Milline on praegu Saksamaal teatri maine? Kui palju teater ühiskonda kõnetab?

Väga, teater on tähtsal kohal. Teater on nähtav, temast kirjutatakse palju. Vahetult pärast meie esietendust ilmus seitse pikka arvustust.

Saksa teatris on tavaline, et inimene läheb etenduselt minema. Mitte sellepärast, et tal oleks igav, vaid ta ei ole nõus lavalt kostvate seisukohadega. Teatris käib ühiskondlik diskussioon ja ka kriitikud lahkavad lavastusi ühiskondlikust vaatepunktist.



Teater tellis nobelist Elfriede Jelinekilt uue näitemängu ja peagi tuleb selle maailma esietendus. Siis sõidavad Münchenisse kokku kõik saksa kultuuriruumi teatrikriitikud.

●●Kas teil on olnud ka Publikumsgespräch, Brechti laadis arutelu rahvaga?

Veel pole koos trupiga olnud, aga kindlasti tuleb. Seni on dramaturgid kohtunud publikuga ja rääkinud lavastusest. Kammerspiele kohvik on jagatud pooleks, on publikule mõeldud pool ja teatritöötajate pool. Pärast etendust võetakse vahesein ära ja siis tuleb suhelda inimestega, kes on pärast etendust jäänud klaasi veini või õlut rüüpama.

●●Kuidas kriisis Euroopa elab? Millest räägitakse?

Kui see on kriis, siis sellises kriisis tahaks ma elada. Tege-mist on Euroopa jõukaima osaga. Baieri liidumaa on rikas, ta maksab ülejäänud Saksamaale peale. Baierlased ise räägivad: kaua me peame Berliini boheemlaste arveid kinni maksma! München on kallis linn, seal on Saksamaa kõrgeimad üürid. Ka meie mõistes üsna eakad inimesed elavad kambakesi ühes korteris, sest hinnad on kohati uskumatud.

●●Filmil „Seenelkäik”, kus sul on Zäki roll, on läinud ülihästi. Kas oskasid seda ette näha? See on meeldiv üllatus.

●●Mida arvad teooriast, et Andrus Ansip ja Kristen Michal on andnud „Seenelkäigu” turundusse oma panuse, luues

KES TA ON?

Juhan Ulf sak

Näitleja ja lavastaja

- Õppinud Viljandi kultuuri-kolledžis. Täiendanud end Helsingi teatrikõrgkooli kursustel.
- Alates 1998. aastast Von Krahli teatri näitleja.
- Kahel auhindamisel on tõstetud esile tema Treplevi rolli Von Krahli teatri lavastuses „Kajakas”.
- 2008 osales näitlejana Kristian Smedsi Brüsseli flaami rahvusteatri tehtud lavastuses „Mental Finland”.
- Lavastanud lavastused „Idioodid” (Von Krahli teater 2010) ja „Vaata raevus tagasi” (Teatteri Jurkka, Helsingi 2011)

Mängib Kristian Smedsi lavastuses „Rodion Raskolnikovi imaginaarne Siberi tsirkus” („Der imaginäre Sibirische Zirkus des Rodion Raskolnikov”), esietendus Müncheneri Kammerspieles 6. oktoobril 2012. Järgmised etendused Münchenis 14., 18., 19., 21., 26., 29. novembril, 1., 12., 13., 15., 16. ja 20. detsembril.

Müncheneri Kammerspiele

Asutatud 1911. Teatris on esietendunud palju saksa näitekirjanduse tähtteoseid. Seal on lavastanud Bertolt Brecht, Peter Stein, Robert Wilson, Geor de Tabori.



Foto: Tanel Meos

huvi filmi vastu, milles on kriitiliselt esitatud poliitiku kuju? See film polnud mõeldud osutama poliitika kitsaskohtadele. Kui ma stsenaariumi lugesin, veetles mind metsamotiiv, see absurdus, mida inimesed metsa sattudes kogesid.

See võib küll nii olla, et tänu neile tublidele meestele on filmi vastuvõtus tulnud esile teose poliitiline pool. Tänu neile selle eest. Tean, et Kristen Michal on käinud ringi valges patukahetsuse kampsunis, mis on filmist pärit. Tom [Hussar] ei saanud stsenaariumi kirjutades seda võimalust ette näha, Silvergate juhtus ju pärast filmivõtteid.

●● **Kes on Zäk? Miks tema, kes alguses püüab Aadu Käguga distantsi hoida, on lõpuks temaga samas paadis?**

Ta muutub. Ühised kannatused konsolideerivad. Kriitilisel ellujäämisel on ikka koostööd tehtud.

●● **Kas muutumine tähendab kunstnikuisiksuse mandumist?** Ma ise seda rolli tehes nii ei mõelnud. Võib-olla Toomas Hussar mõtles.

●● **Aga mida arvata väljaspool Zäki rolli kunstirahva aktiivsusest ja vastutusest?**

Üheselt ei saa midagi öelda, inimesi on erinevaid. Osa üritab luua uusi kodanikuühiskonna struktuure väljaspool erakondi. Teised irisevad skeptiliselt. Paljud teevad poliitilist kunsti. Teater NO99 on üritanud ühiskonnas toimuvat operatiivselt kajastada ja neil on see päris hästi õnnestunud. Nad on tahtnud ja suutnud debatti siseneda. Selle eest on võimalik muidugi saada süüdistus populismis.

Aga üldistades võib öelda, et meie teater on olnud poliitiliselt väga impotentne. On olnud liialt palju nautimist ja mugandumist, kui asjad liikusid n-ö paremuse poole. Kui keegi proovis kriitiline olla, käratati talle peale: mis sa mõgised, elu läheb ju paremaks. Näiteks ESTO-TV-d üritati peavoolumeedias

Meil ei ole keset linna suurt teatrit, kes suhtuks võimu kriitiliselt.

vägisi mingiks „narkomaanide palaganiks” tembeldata. Tegelikult oli ju tegemist puhtalt poliitilise aktiga. Meie „parempoolsele eduloole” oleks võinud olla enam alternatiivset vaatepunkti, kriitikat. Oleks võinud poliitikapoistel kogu aeg rohkem ora tagumikus

hoida. Nüüd siis üritatakse kogu teivas ühekorraga sisse lükata, eks näis.

Teatri peavool on mugandumisega eriti libedalt kaasa läinud. Meil ei ole keset linna suurt teatrit, kes suhtuks võimu kriitiliselt. Saksamaal on see teatri üks põhiülesandeid.

●● **Millised on tulevikuplaanid?** Olen mõtteid kogunud, kevadel hakkam lavastama. Alustame Von Krahli tööd briti näitekirjaniku Sarah Kane'i näidenditega, loodame sügisel esietendada.

●● **Aga näitlejatöö?**

Soomes on mul lõppemas filmivõtteid. Mängisin Pirjo Honkasalo uues mängufilmis, mille ta teeb Pirkko Saisio romaani „Betonioõ” põhjal. Esilinastus on järgmise aasta sügisel. See on kaasaja lugu ja ma mängin meest, keda mõistetakse valesti. Honkasalo on Soomes suur autoriteet, koostöö temaga oli rikkastav. See ei ole välismaalase roll, olen lihtsalt imeliku aktsendiga mees. ●

„Risto Kübarat hinnatakse”

●● **Kuidas läheb Kammer-spieles teisel eestlasel Risto Kübaral?**

Ma ei ole kahjuks näinud tema tükki „Orpheus laskub põrgusse”, kus tal on peaosa. Meid on teatris pandud paralleeli, nii et mõlemal on tavaliselt etendus samal õhtul. Vastukajadest paistab, et tal läheb väga hästi, nüüd valmistab ta Münchenis ette juba järgmist tööd, mulle paistab, et teda väga hinnatakse ja hoitakse seal.

Ta oli „Orpheusega” palju raske-
mas olukorras kui mina. Mul oli
rahvusvaheline trupp, proovid
käisid inglise keeles. Tema on
nii-öelda üksi huntide seas. Aga
mis ta ise sellest kõigest arwab,
tuleks ikka temalt endalt küsida.

●● **Kas mõtlesid sellele, et saada aastat tagasi tegid Pinna ja Altermann siin teatrit ja läksid sarnaselt teiega ühel hetkel Saksamaale?**

Ma ei teadnud seda. Kumb meist siis on Pinna ja kumb Altermann?

Telli nüüd Eesti Päevaleht!

Võida 3 x 1000 € väärtuses kodusisustust Kaubamajast!

Kõik Eesti Päevalehe Kodupaketi ja Äripaketi praegused tellijad saavad samuti loosimistele registreeruda.

Telli ja registreeru:

epl.ee/aripakett

epl.ee/kodu

Äripakett sisaldab:

- Eesti Päevaleht E-R
- Uus laupäevaleht LP
- Ärileht
- Eesti Päevaleht, LP ja Ärileht digilehena

Kodupakett sisaldab:

- Eesti Päevaleht E-R
- Uus laupäevaleht LP
- Eesti Päevaleht ja LP digilehena

Tüki- ja tunnitööliste jaoks on pühad palgata puhkus

Pühad

Palka ei ole tunni- ja tükitööliste ette nähtud ka enne pühi lühendatud tööpäevade eest.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Mitte kõigil töötavatel inimestel pole põhjust tänavuste kolmele tööpäevale langetada joulupühade üle rõõmustada. Jah – kui inimene saab kuupalka, siis tähendavad tööpäevale langevad riigipühad talle mõnusaid lisapuhkepäevi, ilma et tema sisetulek langeks. Ent töötatud tundide või tükitöö alusel palka saavate inimeste jaoks on need lihtsalt palgata puhkepäevad.

„Eks naised ikka rõõmustasid puhkepäeva üle, aga palka muidugi ei makstud,” märgib aastaid õmblejana töötanud Eve. „Õmbleja palk on nadi ja kui pühad langesid tööpäe-

vadele, siis oli ta meil veelgi nadim.”

Ka maakonnalehes põhipalga pluss honorari alusel palka saanud Kristiina tõdeb, et kui pühade tõttu mõni aja-leht ilmumata jäi, andis see kohe ka palgas tunda. „Eks vaba aeg kulus muidugi marjaks ära, aga samas häiris, et palka oli seetõttu vähem. Püüdsin küll nendel kuudel palju kirjutada, aga kui lehte lihtsalt ei ilmu, siis polnudki ju võimalik kirjutada,” osutab ta.

Tööinspektsiooni töösuhete osakonna juhataja Niina Siitami sõnul on see igati seaduslik, et tunni- ja tükitööliste jaoks on riiklikud pühad, mil tööd ei tehta, lihtsalt palgata puhkepäevad, mille eest ei ole hüvitist ette nähtud.

Eve meenutab, et soovis kord võtta riiklike pühade ajal korralist puhkust, lootes, et saab niimoodi pisut eelarveauku lappida, ent selgus hoopis, et riiklikud pühad korralise puhkuse arvestusse

ei lähe. „Puhkuse ma muidugi sain, pühade võrra pikema siis, aga raha pühade ajal puhatud päevade eest muidugi mitte,” nendib Eve.

Nii ongi: puhkuseeaduse paragrahv 5 ütleb, et puhkuse kestust arvutatakse kalendripäevades, mille hulka ei arvata rahvuspüha ja riigipühi. Ka siis, kui rahvus- või riigipüha langeb puhkepäevale, ei arvestata seda puhkuse kestuse hulka.

Palka ei ole tunni- ja tükitööliste ette nähtud ka lühendatud tööpäevade eest. Kolm tundi on tööpäev lühem 23. veebruaril, 22. juunil, 23.

Rahvuspüha ja riiklikud pühad korralise puhkuse arvestusse ei lähe.

detsembril ja 31. detsembril. Kui nimetatud kuupäev on puhkepäeval, kehtib lühendamise nõue neile, kes töötavad.



Õmblustöö on enamasti tükitöö. Tööpäevale langev riiklik püha tähendab sel juhul palgata puhkepäeva.

Foto: Shutterstock

Kui tööandjal ei ole võimalik tööpäeva lühendada, tuleb tööinspektsiooni tööinspektori-juristi Urve Stroomi sõnul omavahel kokku leppida, kuidas sel päeval töötatakse. „Võimalus on poolte kokkuleppel koostada töö ajakava selliselt, et lühendatakse mõnd teist tööpäeva või lepitakse kokku ületunnitöö tegemises,” osutab Stroom.

„Viimase variandi korral hüvitatakse tehtud ületunnitöö eelkõige vaba aja and-

misega mõistliku aja jooksul või sõlmatakse kokkulepe ületunnitöö hüvitamises rahaliselt. Kui tööandja töötajaga kokkuleppele ei jõua, on töötajal õigus töö tegemisest keelduda.”

Pühadel topeltpalk

Mõne inimese jaoks võivad pühad tähendada teenimisvõimalust, sest kui inimene on riigipüha ajal tööl (müüjad, meditsiiniõed, tehasetöölised vm), tuleb talle maksta kahekordset palka. „Kui osa vahetusest langeb ajale enne

või pärast riigipüha, siis selle eest saab tavalist palka,” selgitab Siitam, kuidas tuleb tasustada siis, kui osa tööst on tavaliselt päeval ja osa riigipühal. „Näiteks kui töötaja vahetus kestab öhtul kella 20-st kuni hommikul kella 8-ni ning kell 24 kuupäeva vahetudes algab riigipüha, siis saab ta tavalist palka nelja tunni eest ja topelt-tasu kaheksa tunni eest.”

Sel aastal langes tööpäevadele seitse riigipüha. Tuleval aastal on tööpäevadel seitse riigipüha ja üks rahvuspüha (24. veebruar). ●

Keskeri- ja kõrgharidusega töötute osakaal on kasvanud

Töötus

Eesti Panga tööturu ülevaatest selgub, et kolmanda haridustasemega (keskeri-, kutsekõrg- ja kõrgharidus ning magistri- ja doktoriõpe) osakaal registreeritud töötute seas on aastaga kasvanud.

Eesti Panga ökonomist Natalja Viilmann tõdeb, et nimetatud tõdemus ei tähenda, nagu oleks nende hulk ter- vikuna kasvanud: registreeritud töötute arv on kolmanda kvartali seisuga kõikide haridustasemete lõikes hoopis alanenud. Viilmanni and-

metel vähenes esimese haridustasemega (alg- ja põhiharidus) töötute arv aastaga 21,5% (ehk 1694 inimese võrra: 7897-lt 6203-ni); teise haridustasemega (kesk- ja kutseharidus) töötute arv vähenes aastaga 22,8% (ehk 5809 inimese võrra: 25 447-lt 19 668-ni); kolmanda haridustasemega töötute arv vähenes aastaga 13,4% (ehk 1756 inimese võrra: 13 138-lt 11 382-ni).

Registreeritud töötutest moodustasid alg- ja põhiharidusega töötud 17% ja keskharidusega 54%. Kolmanda haridustasemega registreeri-

tud töötute osatähtsus suurenes aastataguse ajaga võrreldes 28,2%-lt 30,5%-ni. Viilmanni sõnul on selle põhjuseks asjaolu, et eri haridustasemete lõikes oli muutus ebaühtlane: esimese ja teise haridustasemega registreeritud töötute arv vähenes suuremal määral. Seetõttu kolmanda haridustasemega töötute osakaal kasvas, nende hulk aga mitte.

„Töötute, kellel on parem haridus, valib tööpakkumiste hulgast sobivama ega nõustu kergelt vähem huvipakkuvatega,” märgib Viilmann selgituseks. ● **Kristiina Viiron**

JURIST SELGITAB

Isiklikust autost ja jälgimisest



Helve Toomla
jurist

●●Minu töökoht eeldab sõiduauto kasutamist. Varem oli minu kasutuses ettevõtte auto,

kuid siis otsustati, et ettevõtte autot ma enam ei saa ja pean sõitma isikliku autoga. Täidan sõidupäevikut ja selle alusel makstakse mulle ka kompensatsiooni. Nüüd aga hakkas ettevõtte nõudma, et paigaldab minu autole jälgimisseadme. Mina ei ole sellega nõus, sest tegu on ikkagi minu isikliku autoga. Kas tööandja nõudmine on üldse õiguspärane? Kahjuks ei tunne ma seda teh-

nolist seadet ega tea, kas töötaja saab seda töövälisteks ajaks välja lülitada. Kui mitte, siis ei ole tööandjal õigust selle paigaldamist nõuda. Tööajal on tööandjal õigus töö tegemist ja auto sihipärast kasutamist kontrollida, kuid minu meelest peaks isikliku auto puhul siiski olema vastav kokkulepe. ●

Saada oma tööalane küsimus
kristiina.viiron@epl.ee

AS EESTI AJALEHED RIDADESSE ON OODATUD

Eesti Päevalehe müügiesindaja

TÖÖ SISU:

- reklaamiprojektide aktiivne müük
- klientidega edukate suhete loomine ja hoidmine
- kliendibaasi haldamine ja täiustamine

KANDIDAADILT OOTAME:

- keskkharidust
- väga head eesti keele oskust
- julget, avatud ja sõbralikku suhtlemisstiili
- kohusetundlikkust ja korrektsust
- positiivset ellusuhtumist ja pingetaluvust
- tulemustele orienteeritust
- soovi ennast arendada

Kasuks tuleb varasem aktiivse müügitöö kogemus

MEIE POOLT:

- hea teenimisvõimalus (põhipalk + tulemustasu)
- erialane koolitus
- positiivne ja loov töökeskkond, sõbralik ja abivalmis meeskond
- eneseteostus- ja arenguvõimalus Eesti suurimas meediakontsernis

KANDIDEERIMISEKS palume saata CV koos motiivatsioonikirjaga hiljemalt **25. novembriks** 2012 e-posti aadressile ave.lindberg@lehed.ee.
Lisainfo: Ave Lindberg, personalijuht, tel 669 8022.

AS Eesti Ajalehed põhitegevusala on kahe Eesti suurima nädalalehe – Eesti Ekspressi ja Maalehe – ning kvaliteetpäevalehe Eesti Päevaleht väljaandmine. Lisaks paberlehtedele haldab AS Eesti Ajalehed veebiväljaandeid www.epl.ee, www.ekspress.ee, www.maaleht.ee ja www.aialet.ee, annab välja ajakirja Maakodu ning tegeleb kliendilehtede ja raamatute kirjastamisega ning digitaalsete lehtede väljaandmisega. Ettevõtte kuulub börsil noteeritud meediakontserni AS Ekspress Grupp. ASis Eesti Ajalehed töötab 300 inimest.

Eesti Ajalehed

EESTI EKSPRESS

Maaleht

●●● **Eesti Päevaleht**

BARUTO

Kaido Höövelson ehk Baruto pidi aasta viimasel sumo suurturniiril vastu võtma teise kaotuse ja lahkus ringist longates. Lähiajal selgub, kas eestlane suudab turniiri jätkata. **Delfi**

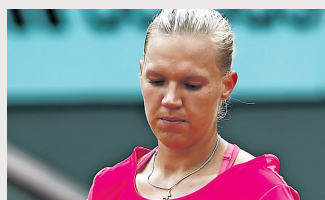


AERUTAMINE

Aerutamisföderatsioon valis lõpetades hooaja parimateks tartlased Kaarel Alupere ja Tarmo Tootsi, kes said Euroopa meistri-võistlustel kahesüstade olümpia-distantsil 8. koha. **Delfi**

TENNIS

Kaia Kanepi taastub kannakõluseoperatsioonist ja võib arstide kinnitusele veel kolm aastat tennisega tipptasemel tegeleda. Austraalia lahtistel osalemine on küsimärgi all. **ERR**



JALGPALL

Tänavuse hooaja lõpus tipp-spordiga lõpparve teha otsustanud Kristen Viikmäe teeb ilmselt oma lahkumismängu 2013. aasta 3. juunil Tallinnas sõpruskohtumises Valgevenega. **ERR**

Põhimeeste puudumine halvab Kalevi mängu

Korvpall

Eesti meister BC Kalev/
Cramo kaotas VTB
Ühisliigas Vilniuse
Lietuvos rytasele 60 : 73.

Pärt Talimaa

part.talimaa@epl.ee

Sarnaselt Peterburi Spartakiga peetud eelmise kodumängu-ga sai Kalev/Cramo eilegi kohtumise alguses ilusti minema ja haaras kohe eduseisu. Teise veerandaja keskel tuli sisse aga paariminutiline mõõn, kus seisult 25 : 25 võitis Euroliigaski mängiv Rytas poolaja 35 : 28.

„Alustasime suht-koht hästi, aga vastased suutsid meid suhteliselt agressiivse presinguga ära suruda. Suurem osa pallikaotusi oli siiski nende poolt peale sunnitud,” rääkis kalevlaste tagamängija Tanel Sökk.

Eesti eest tegid skoori vaid viis mängijat, Rytasel sai käe valgeks üheksa pallurit.

Kuigi Leedu suurklubi mängis agressiivset kaitset, mille-ga jäeti kalevlased lisaks palli ületoomisele korduvalt hä-ta ka autide väljamängimisel, ei suutnud Kalev/Cramo oma teravusega vastastelt vigu teenida. Avapoolajal saadi esime-

sed vabavisked poolaja viimasel sekundil. Kohtumise lõp-pedes olid kalevlased saanud sooritada kümme vabavi-set, millest läbi rõnga sopsas vaid neli.

Lõikas näppu

Oma pitseri vajutasid kohtu-misele ka Kalevi kahe põhime-he – Gert Dorbeku ja Bamba Falli vigastused, mis vähen-dasid peatreener Aivar Kuus-maa mänguruumi. Avapool-ajal proovis juhendaja kor-ra küll Dorbekut mängitada, ent lõikas sellega valusalt näp-pu. „See vahetus läheb minu kapsa-aeda. Mul oli valida kas Gert või Martin Dorbek, vali-sin Gerdi, aga järgnes neli pal-likaotust: tekkis mõõn, mille-ga andsime initsiatiivi ära ja vastased läksid oma rada,” lau-sus Kuusmaa.

Falli puudumine võttis ära aga vangerdamisruumi kor-vialuses võitluses, kus vastased Frank Elegarilt tegutse-misvabaduse ära võtsid. Ameerikla-ne lõpetaski koh-tumise nullipunk-tise seisuga. „Bam-

baga käib pall rohkem alt läbi, ta askeldab seal rohkem ja on harjunud kehamängu-ga, Frank läheb aga kiiremini rütmist välja. Samas kui oleksin Bamba sisse pannud, oleks ta võib-olla pikaks ajaks rivist väljas olnud,” lisas peatreener.



Tanel Sökk (sinises) viskas küll 15 punkti, aga ka tema panusest ei piisanud.

Foto: Rauno Volmar

Kuigi Leedu meeskonnal oli paar põhimeest puudu, pal-jastab statistika kurva tõe: Eesti meeskonna eest tegid eile skoori vaid viis mängijat, Rytasel sai käe valgeks üheksa pallurit.

Teises eilses kohtumises alistas Himki Venemaa suur-klubide duellis Kaasani Unic-si 85 : 74. ●

VTB ÜHISLIIGA

BC Kalev/Cramo – Vilniuse Lietuvos rytas 60 : 73 (28 : 35).

Punktid: Kalev/Cramo: McLeod 20 p + 5 pk, Sökk 15 p + 7 lp + 4 pk, Arbet 12 p, Keerles 8 p, Wil-kinson 5 p.
Rytas: Nedović 18 p, Ivanov 12 p + 3 vl, Radošević 11 p, Seibu-tis 10 p, Dulkys 7 p, Dilys 7 p, Samaradžiski 4 p + 7 lp, Buter-levičius 2 p, Redikas 2 p.
2-p-visked: 46,3% (19/41) – 49,1% (26/53). 3-p-visked: 26,1% (6/23) – 16,7% (2/12). Vabavisked: 40% (4/10) – 71,4% (15/21). **Lauapallid:** 36–45. **Söödud:** 9–7. **Vahetlõiked:** 10–10. **Blokid:** 3–1. **Pallikao-tused:** 20–14.

A-ALAGRUPI TABELISEIS

Spartak 5–0, Himki 4–1, Unics 3–2, Astana 3–2, Krasnõje Krõlja 3–2, Donetsk 2–3, Lietu-vos rytas 2–3, Azovmash 1–4, Kalev/Cramo 1–4, Turów 1–4.

Eesti tahab korraldada juunioride korvpalli EM-i

Korvpall

Korvpalliliidu juhatus arutab täna, kas teha rahvusvaheli-sele korvpalliliidule (FIBA) avaldus U20 EM-i A-divisjoni läbiviimiseks 2013. aastal Tal-linnas. U20 EM oleks korv-palliliidule vajalik proovikivi, misjärel saaks asuda koos Läti-ga taotlema 2017. aasta mees-te EM-i finaalturniiri korral-dusõigust.

Korvpalliliidu juhatuses saab otsustamisel ilmselt kaa-lukeeleks see, kui palju võib reaalselt sponssoraha koguda ja kui suure riigikassa sum-maga võib arvestada. Üks-teist päeva kestva U20 EM-i korraldamisele kulub üle 60 000 euro.

Eesti korvpalliliidu pre-sident Peep Aviksoo ütles, et nad on teinud U20 EM-i finaalturniiri korraldusõigu-se saamiseks FIBA-s eeltööd. „Üksnes alaliidu jõust EM-i läbiviimisel jääb väheks, aga valitsus soosib rahvusvaheli-ste tiitlivõistluste Eestisse toomist. See toob riiki reaalset raha ja annab head mainet. Et taotleda tulevikus mees-te EM-i, oleks vaja enne U20 EM-i korraldada. Taotluse esi-tamist soosib see, et meil on arvestatava tasemega mees-kond,” ütles ta. ● **Andrus Nilk**

Delfi TV kannab üle Rocki mängu

Korvpall

Täna kohtub Tartu Ülikool/Rock EuroChallenge'i sarjas Rumeenia klubiga Gaz Metan Medias. Kell 19 algavast koh-tumisest teeb otseülekande Delfi TV. Delfi vahendusel on võimalik vaadata Rocki kodu-mänge ka kahel järgmisel tei-sipäeval, 20. ja 27. novembril.

Rock kaotas EuroChal-lenge'i turniiri avakohtumi-se tugevale Južnõi Himikule võõrsil napilt 76 : 77. Metan oli 92 : 89 üle JDA Dijoni Bas-ketist. ● **EPL**

Täna Delfi Spordis: Otseülekanne Tartu Ülikool Rocki eurosarja mängult!

Korvpallisüsteem muutub

Korvpall

Viie aasta pärast raken-duv muudatus reformib täielikult korvpalli tiitlivõistluste kalendrit.

Pärt Talimaa

part.talimaa@epl.ee

Rahvusvahelise korvpallili-i-du FIBA nädalavahetusel vas-tu võetud otsustest puudutab Eestit enim see, et alates 2017. aastast hakkavad maailmaja-gude meistrivõistlused senise kahe aasta asemel toimuma iga nelja aasta tagant.

„Sellele süsteemile oli sel-ge „ei” öelnud FIBA Euroo-

pa ehk maailma korvpallipere tugevaim tsoon, kuid kahjuks vastuargumente ja alternatiiv-seid ettepanekuid ei arvesta-tud,” ütles FIBA Europe'i võistluskomisjoni liikmena tegutsev korvpalliliidu pea-sekretär Karel Loide. „Selline tegutsemine ja vastuolud on maailma korvpallis tekitanud suuri pingeid. Euroopa alali-i-du jaoks on üle kahe aasta toi-muvate EM-ide korraldamine peamiseks sissetulekuallikaks, mille abil finantseeritakse võistlusi ning noorteprojekte, tsükli viimine neljale aastale paneb meie tsooni väga raskes-se positsiooni,” lisas ta.

Reformi vastu on ka Loide

Leedu-ametivend Mindaugas Balčiūnas. Kodumaisele mee-diale antud usutluses ütles ta, et uute turgude ja pealtvaata-jate kaasamiseks on muudatu-sed vajalikud, ent praegused on tehtud sügava analüüsita.

Tehtud reformiga nihkuvad valikmängud nimelt praegu-selt suviselt ajalt tagasi aasta-ringseks ehk sarnaseks sellega, kuidas on üles ehitatud jalgpalli kvalifikatsioonikohtumiste süsteem. Positiivne külg on muidugi pallurite suvise koor-muse vähenemine, mis rahul-dab ka klubide huve. Teisalt on ebaselge, kas koondised on valikmängudeks mõeldud kuupäevadel oma tugevaimas

TIITLIVÕISTLUSED

Tulevased meeste meistrivõistlused

Olümpiaturniirid

2016 Rio de Janeiros;
2020, 2024

Maailmameistrivõistlused

2014 Hispaanias, osaleb 24 võistkonda;
2019, 2023, osaleb 32 võist-konda

Euroopa meistrivõistlused

4.–22. septembril 2013 Slovee-nias, osaleb 24 meeskonda;
2015 Ukrainas, osaleb 24 mees-konda;
2017, 2021, 2025

rivistuses, sest on lahtine, kui-das sobitub uue kalendriga näiteks NBA mängugraafik.

Maailmajagude tiitlivõist-luste kõrval ootab reform ka MM-i. Pärast 2014. aasta His-paania tiitlivõistlust toimu-vad järgmised MM-id vas-tavalt 2019., 2023. jne aastal ning osalevate võistkondade arv suureneb 24-lt 32-le. Selle-ga soovib FIBA tagada korv-palli MM-ile suurema eksklusiivsuse, sest praegu konku-reeris see samal aastal toimuva jalgpalli MM-iga.

Tuleva aasta jooksul on FIBA-l kavas üle vaadata ja vajaduse korral reformida ka naiste mängukalendrit. ●

Oliver Konsal lasub narkokuriteo kahtlus

Jalgpall

Nädalavahetusel vahistatud palluriga lepingu peatanud Nõmme Kalju: oleme šokeeritud.

Aet Süvari
aet@ep.ee

Veel nädal aega tagasi tähistas Oliver Konsa koos teiste Nõmme Kalju jalgpalluritega Tallinna kesklinnas suurejooneliselt Eesti meistritiitli võitu. Möödunud nädalavahetuse veetis pallur aga juba hoopis askeetlikumalt, trellide taga.

Eile pärastlõunal teatas Nõmme Kalju lepingu peatamisest ühe oma senise tippmängija Konsaga. Põhjuseks toodi pressiteates lakooniliselt ja proosaliselt: seoses kuriteokahtluse saamisega. Kahtlusest endast Nõmme Kalju rääkida ei soovinud.

„Konsale esitatud kuriteokahtluse kohta pole praegu meie pädevuses jagada täpsemat informatsiooni. Sellele vaatamata on Nõmme Kalju jalgpalliklubi juhatuse seisukoht resolutne: Oliver Konsa

leping peatatakse kuni asjaolude selgumiseni,” kinnitas klubi presidenti Kuno Tehvat.

Riigiprokuratuuri avalike suhete juhi Katrin Lunti sõnul on Konsa kahtlus seotud narkokuritegevusega. Täpsemalt: keskkriminaalpolitsei menetleb ja riigiprokuratuur juhib menetlust kriminaalasjas, mis on algatatud seoses narkootilise aine suures koguses ebaseadusliku käitlemise kahtlusega.

Harju maakohus on võtnud Konsa kinni koos veel kahe isi-

kuga, kriminaalasjas on veelgi kahtlustatavaid.

Nõmme Kalju spordidirektor Sergei Terehov lisas, et klubis kuulsid nad esimest korda Konsa kuriteokahtlusest nädalavahetusel. „Kuulsime mingeid kuulujutte, seetõttu tegime täna (eile – toim) politseile päringu ja saime teada, et Oliver on vahistatud,” sõnas Terehov. „Oleme šokeeritud, väga raske on midagi rohkemat praegu öelda.” Väidetavalt on Kalju pallur vahi alla võetud kuni kuueks kuuks. Terehovi sõnul oli Konsa igati tore ja sõbralik klubikaaslane. „Mitte miski ei reetnud, et ta tegeleks sellise asjaga, selline uudis on väga suur üllatus,” rääkis Terehov.

Infot tuleb juurde

Samas on ühe anonüümse allika sõnul Nõmme Kalju mängu vaatamas käinud mitmed narkokuritegude süüdimõistetud mehed ja nad olevat aeg-ajalt istunud ka meeskonna nn VIP-loožis. Delfi ja EPL-i andmetel on Nõmme Kalju kohta lähiajal selgumas veel mitmeid detaile, mis ei tee au ühelegi sporiklubile.

Tänavu koos Nõmme Kaljuga meistritiitli võitnud 27-aastane Oliver Konsa on Kaljus mänginud alates 2010. aastast, enne seda pallis ta kolm hooaega FC Floras ja kaks aastat tänaseks hingusele läinud FC TVMK-s. Tema kasvatajaklubiks oli Tartu Tammeka.

Eesti koondises tegi Konsa debüüdi 2007. aastal ning on pärast seda esindusmeeskonnas kaasa teinud 20s kohtumi-

Tänavuse hooaja eel käis Konsa katsetel Tai kõrgliigaklubis INSEE Police United.

ses. Viimati mängis ta sinises särkis kaasa suvel Balti turniiri mängus Leeduga.

Tänavuse jalgpallihooaja eel käis Konsa ka katsetel Tai kõrgliigaklubis INSEE Police United – see nimi tundub praeguses kontekstis enam kui irooniline.

Klubi kuulutas jaanuaris oma kodulehel lausa, et on eestlasega lepingu sõlminud. Konsa naasis mõni päev hiljem lepinguta Eestisse. Öhtulehele sõnas Konsa aga toonas intervjuus, et põhjuseks oli Tai kuum ilm.

Konsa pole ainus sportlane, keda on narkoäri seostatud. 2002. aastal mõisteti kuueks ja pooleks aastaks trellide taha laskesuusataja Urmas Kaldvee, kes organiseeris Soomes

VARASEM

Meistritiitli-mäng andis suurima emotsiooni

Eesti Päevalehe laupäevaleht LP tegi 3. novembril Nõmme Kalju meistritega hooajast kokkuvõtte ja sõna sai ka Oliver Konsa, kes tõi esile kaks emotsiooni.

Kõige positiivsema hetkenähtis ta esile kohtumise, kus Kalju tagas ajaloo esimese meistritiitli. „Mäng Kuresaarega, kus me kindlustasime meistritiitli. Ma pole varem kunagi meistritiitlit võitnud, hakkas juba tekkima tunne, et olen igavene teine,” rääkis Konsa. Negatiivse poole pealt oli ta kidakeelsem. „Ma parem ei ütlegi seda, pole mõtet sellest rääkida. Või kui, siis tasub ehk mainida väravat Florale, mis maikuus löin, kuid mis tühistati.”

KOMMENTAAR

Mõistan hukka

Aivar Pohlak

Eesti jalgpalliliidu president

Narkootikumid on üks viimaseid asju, millega klubisid ja jalgpalliga seotud inimesi tegelemas näha sooviks. Jalgpall on kas või Levadia projekti „Ei narkootikumidele” abil selle suure probleemi vastu avalikult võidelnud. Mõistame iga suguse seotuse meelemürki-dega täielikult hukka.

Jalgpall on oma olemuselt alternatiivne tegevus erinevatele pahedele, mida nii-öelda vabas maailmas, mille osa me nüüd oleme, on rohkem, kui kunagi arvatagi oskasime. Loodan väga, et ühiskonna hoia-kud hakkavad muutuma ja et igaüheni meist jõuab arusaam vastutusest, mida kanda tuleb ja mida üks või teine käitumine kaasa toob.

Soovime jalgpallikoondise kaudu kanda väärtusi ja seepärast on sõnadetagi selge, et kõnealuste seostega inimestel ei ole selles kollektiivis kohta.

uimastiäri. 2007. aastal mõistis Harju maakohus üheksa ja poole aasta pikkuse vanglakaristuse motokrossimehele Arvo Laksbergile, kes mõisteti süüdi suures koguses narkootilise aine, kokaiini ja hašiisi ebaseaduslikus käitlemises ja kokaiini salakaubaveos Hispaaniast.

Narkootikumide müügi tõttu pandi 2007. aastal kolmeks aastaks trellide taha teinegi motosportlane, MM-il pronksi võitnud Jürgen Jakk. ●



Mait Patrail viskas viimasel hetkel võiduvärava. Foto: Ilmar Saabas

Patrail säras Flensburgi vastu mängides

Käsipall

Eesti parima käsipalluri Mait Patraili koduklubi TSV Hannover-Burgdorf võitis Saksamaa meistrivõistlustel kodus 29 : 28 SG Flensburg-Handewitti. Hannoveri sangariks kerkis Patrail, kelle lõpueelne tabamus tõi oma dele enam kui 3000 pealtvaataja ees võidu. Seejuures oli Patrail poolteist minutit varem visanud ka 28 : 28 viigivärava.

Pärast mängu jagas Patrail saksakeelseid intervjuusid, milles väljendas oma rõõmu,

et nad suutsid 60 minutit vastu pidada, endast kõik anda ning kindlustada nii tähtsa võidu ja kaks punkti.

„Flensburg mängib siiski Euroopa Meistrite liigas,” hindas Patrail võitu kõrgelt. Seejuures hoiab Saksamaa mul-lune teine klubi oma alagrupis teist kohta.

Saksamaa liigatabelis on Hannover ja Flensburg vastavalt viiendal ja kuuendal kohal. Hannoveril on 11 mängust kuus võitu, üks viik ja neli kaotust, nad on kogunud 13 punkti. ● EPL

ARV

76

väravat on tänavu eri sarjades löönud maailma parimaks jalgpalluri kandideeriv argentiinlane Lionel Messi. Vastavas arvestuses on maailmarekord sakslase Gerd Mülleri käes, kes lõi 1972. aastal 85

väravat. See-eest on Messi möödunud legendaarsest Pelést, kes oma parimal aastal lõi kokku 75 väravat.

Kuna aasta lõpuni on veel poolteist kuud, on ka Mülleri suurtulemus tõsisel ohus.

„Tema väravavaist on lihtsalt uskumatu,” sõnas Messi koduklubi FC Barcelona treener Tito Vilanova.

„Teistel tippmängijatel läheb seitse-kaheksa aastat, et sellise väravatesajuni jõuda,” kiitis ta oma hooalelust. ● EPL

RAIN SIMMUL
JAAN SÖÖT

KOHTUMINE
RAIMOND VALGREGA

Tartu Kontsert
www.kontsert.ee

ALEXELA

R 09. NOVEMBER - TARTU ATHENA KESKUS
R 16. NOVEMBER - KEILA KULTUURIKESKUS
L 17. NOVEMBER - VILJANDI SAKALA KESKUS
P 18. NOVEMBER - NÕMME KULTUURIKESKUS
R 23. NOVEMBER - PÕLTSAAMAA KULTUURIKESKUS
L 24. NOVEMBER - VIIMSI HUVIKESKUS
P 25. NOVEMBER - TALLINN MUSTPEADE MAJA
R 30. NOVEMBER - MÄRJAMAA RAHVAMAJA
L 01. DETSEMBER - PÄRNU AMMENDI VILLA
P 02. DETSEMBER - VÕRU KULTUURIMAJA KANNEL

Piletid müügil piletitelvi müügikohtades üle Eesti ja www.kontsert.ee

Nõmme Kalju peatas Oliver Konsa lepingu asjaolude selgumiseni.

Foto: Hendrik Osula

ARGO
BEN AFFLECK
BRYAN CRANSTON ALAN ARKIN JOHN GOODMAN
FILM OLI VÄLJAMÕELDIS. MISSIOON OLI TÕELINE.
PÕHINEB AVALIKKUSE ETTE TOODUD TÕSILOOOL
Saal 8 11:45 14:20
19:05 21:40

KOPLI KINOKOMPANII esitleb AIN MÄETSAT film
DEEMONID
TAMBET TUISK ENE JÄRVIS
AIN LUTSEPP EVELIN VÕIGEMAST
Saal 2 18:30 (v.a. N)
Saal 4 15:40 22:25 (v.a. E-N)
Saal 6 13:50 18:40 (ainult N) 21:10

videoviku saaga
koidukuma
osa 2
KINODES 16. NOVEMBRIST
FILMI "ALICE IMEDEMAAL" LAVASTAJALT
Saal 3 3D 13:20 (ainult L) 17:40
Saal 5 3D 11:30 15:30 20:00 (v.a. L)

FILMIDE SHREK JA KANGAS JA LÕOJATELT
VIIS LEGENDI
ALATES 30. NOVEMBRIST
HOTELL TRANSILVAANIA
Saal 3 2D eesti k. 15:25 (ainult L)
Saal 6 3D eesti keeles! 11:40
Saal 6 3D vene keeles! 16:20
AJASÖLM
Saal 3 K12 21:55
LOOTUS TÄRKAB
Saal 4 MS12 11:25 18:05
RÕÕVITUD 2
Saal 4 K12 13:35 20:20 (v.a. E-N)
VAPPER JOCK
Saal 3 2D eesti keeles! 13:20 (v.a. L) PERE
ZAMBESIA
Saal 3 2D vene keeles! 11:20
Saal 5 2D eesti keeles! 13:15
EESTLANNA PARIISIS
Saal 3 15:25 (v.a. L) 19:45
Saal 5 3D 11:30 15:30 20:00 (v.a. L) eesti ja prantsuse k., eesti- ja venek subti!

www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee
INFO TELEFONILT 1182

VÕI SEES	K12
Saal 5 20:00 (ainult L)	
Saal 7 11:35 (v.a. P) 18:15 (v.a. L, E) 22:25 (v.a. L)	
MET OOPER: OTHELLO	L
Saal 1 19:00 (ainult E)	
PAHAENDELIN	K14
Saal 6 18:45 (v.a. N)	
Saal 7 13:40 (v.a. P)	
MET OOPER: TORM	L
Saal 7 12:00 (ainult P) 20:00 (ainult L)	
NT LIVE: TIMON ATEENAST	L
Saal 7 19:00 (ainult E)	
RÄPANE AMET	K14
Saal 8 16:55	
SÕÖST	K12
Saal 9 14:25	
SEITSE PSÜHHOPAATI	K14
Saal 9 12:00 16:25 18:50 21:15	

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väarikad kinohommikud

7 päeva Havannas
Filmi juhatab sisse Merle Liivak.

Iga 5. seanss TASUTA!

11:00

DEEMONID
TAMBET TUISK ENE JÄRVIS AIN LUTSEPP EVELIN VÕIGEMAST

15:35 21:20

KINOS ARTIS ALATES 1. NOVEMBRIST

7 PÄEVA HAVANNAS

BENICIO DEL TORO
PARLO TRAPER
JULIO MENEM
ELIA SOLEMAN
GASPAR NOE
JOAN CARLOS TARIO
LAURENT CANTET

16:40 21:00

KINO SÕPRUS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

13. NOVEMBER KELL 20:00

KINO SÕPRUS

STAND-UP COMEDY WITH LOUIS & STEWART

SARAH KENDALL (AUS)
DAVE THOMPSON (NO)

LOUIS ZEEBARI (AUS) / STEWART JOHNSON (USA) / DJ RAIL SAARHEITS

20:00

COMEDY CLUB esitleb: Louis & Stewart

20:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

Elion
Vabadus nautida

JÕULUJAZZ
12.12 19.00 Nokia Kontserdimaja
KURT ELLING (USA)
& Estonian Dream Big Band

Piletid Piletilevi ja TicketPro müügikohtades.
Jazzkaare info 6660030 ja piletid@jazzkaar.ee
www.jazzkaar.ee
Piletid soodsamad 4. novembrini

ERGO

●●● EestiPäevaleht

MY CITY HOTEL
TALLINN ****

EEPILINE FINAAL, MIS ELAB IGAVESTI.

videoviku saaga
koidukuma
osa 2

16.11.12
Breaking Dawn - The Movie.com

Jõuluootus
Koit Toome, Liis Lemsalu & WAF koor
Erikülasiseks Koidu 4-aastane tütar Rebecca

P 16.12	Tallinna Jaani kirik	P 23.12	Viljandi Pauluse kirik
K 19.12	Aruküla rahvamaja	N 27.12	Tallinna Kaarli kirik
N 20.12	Rakvere Kolmainu kirik	L 29.12	Tartu Peetri kirik
R 21.12	Pärnu kontserdimaja		

Kontsertide algus kell 19, Viljandis kell 17

Kaasa teevad Jorma Puusaag (akustiline kitarr) ja Siim Aimla (erinevad instrumentid). Esitusele tulevad mitmed tuntud jõulupalad, teiste seas "Jõulutaat on poolel teel", "Langeb lund", "Rõõmsad jõulud tuppa lase tulla", "Last Christmas" jpt.

Piletid ja info Piletilevist

Postimees ilm.ee Elion

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Eraelud, tuntud näod (Inglise 2001)

09.55 Terevisioon*

11.55 Prillitoos*

12.55 Puutepunkt*

13.25 Meie inimesed 13.50 Osoon*

14.20 Välisilm*

15.00 Reisisari Arktikast Antarkti-kasse: Antarktika, 2 (Eesti 2012)*

15.30 Kõõgikodanikud: Gruusia Saatkont (Eesti 2011)



16.00 Draamasari Holby City haigla: Eraelud, tuntud näod (Inglise 2001)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Draamasari Önne 13 (Eesti 2004)

17.40 Draamasari Südameasi: Prügi-kastimees (Heartbeat, Inglise 2005)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

20.05 Vabariigi kodanikud

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 OPI

22.10 Draamasari Nikolaj ja Julie, 21/22 (Nikolaj og Julie, Taani 2003)

22.55 Komöödiasari ENSV

23.25 Draamasari Südameasi: Prügi-kastimees (Heartbeat, Inglise 2005)*

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 379

06.45 Joonissari Multimaania

07.10 Joonissari Kasskoer: Kodumuld

07.35 Joonissari Pisipõnnide seiklu-sed: Kes röövis Bugs Bunny?

08.00 Reporter*

09.00 Ettevaatust inglisa*, 181

10.00 Talisman*, 101 : Viimane!

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5370

11.30 Saladused*

12.20 Ärapanija*

12.55 Kuldvillak*

13.30 Team Knight Rider

14.30 Komissar Rex: Mäng tulega

15.30 Punased roosid, 380

16.30 Keelatud vilj, 1 : Uusisari!

17.30 Ettevaatust inglisa, 182

18.30 Kodus ja võõrsil, 5371

19.00 Reporter

20.00 Krimi

20.30 NCIS Los Angeles: Petised

21.30 Süvahavva: Tommi



22.30 Mängufilm Viimane kuul (One in the Chamber, USA 2012)

00.20 Merepatrull: Kahjukontroll

01.15 Mängufilm Pimeduse äärel* (Edge of Darkness, UK/ USA 2010)

03.10 Reporter*

04.00 Kaks ja pool meest*: Armas maandumisrada

04.20 Utta Danella – Sinilind tuleb taas*, 1 (Utta Danella: Der blaue Vogel, Saksamaa 2001)

TV3

06.15 Multifilm Beyblade

06.37 Multifilm Pop Pixie

06.50 Multifilm Pop Pixie

07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Multifilm Beyblade*

07.55 Kaunis Lola, 51*

08.55 Kirgede torm, 1506*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6346*

10.20 Elu keset linna 17, 11*

10.50 Top Shop

11.05 Öhtusöök viiele 4, 21*

11.35 Kõige naljakamad koduvideod*

12.05 Valgekrae 1, 14: Variisik

13.00 Ment 1, 10: Kosmosetuvd*

14.00 CSI kriminalistid 12, 11: Preili Willows kahetseb*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6347

15.25 Selline on elul!: Teismeliste armastus XXL-perekonnas.

16.25 Kaunis Lola, 52

17.25 Kirgede torm, 1507

18.30 Kõige naljakamad koduvideod

19.00 Seitsmesed uudised

19.30 Öhtusöök viiele 4, 22: Taara-linna tarmukad

20.00 Kaua võib!

20.30 Suletud uste taga 2, 4

21.30 CSI New York, 17: Lahti pakitud

22.30 KINO3: Mängufilm Bourne'i ülemvõim (The Bourne Supre-macy)

00.35 Öigluse nimel 1, 7:

01.25 Seadusesilm Steven Seagal, 5: Raevu relvad

01.55 Kuldsuu Ted 2, 1: Armastus purskub

02.23 TV3play.ee uudised

02.25 Kaua võib!*

02.55 Stop! *

03.25 Seitsmesed uudised

03.50 Suletud uste taga 2, 4*

04.40 Öhtusöök viiele 4, 22*

05.05 Seitsmesed uudised

05.30 Selline on elul!: Teismeliste armastus XXL-perekonnas. *

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Animasari Völukarusell

07.20 Animasari Tatonka lood

07.30 Minu lemmikloom*

07.40 Animasari Must ja valge koer *

07.50 Animasari Muumioru lood

08.15 Lastetuba

08.30 KeeleVägi

09.00 Ringvaade*

10.05 Kultussari Vang nr 6, 10/17

10.54 ERR-i uu-dised

16.00 Mehe portree *

17.00 Kalailm, 22/29*

17.30 Maa ja taeva vahel, 10/10 *

18.00 Animasari SimsalaGrimm

18.25 Ani-masari Näh

18.30 Lastetuba

18.45 Ani-masari Völukarusell

18.55 Animasari Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklused

19.05 Ani-masari Väike Nicolas

19.20 Aktuaalne kaamera

19.30 Aktuaalne kaamera

20.00 Pealtnägija *

20.45 Erica

21.30 AegRuum Kuidas kasvatada planeeti, 2/3

22.25 Loor ja kõrged kontsad, 2/6

22.55 Eesti TOP 7

23.40 Välisilm esitleb Ameerika valik *

00.42 ERR uudised

Kanal 11

06.35 Peremees otsib perenaist*

07.25 Saint Tropez

08.30 Doktor Oz*

09.25 Doktor Oz

10.20 Ellen*

11.15 Superlapsehoidja*

12.10 Top Shop

12.25 Miss Marple*

14:20 Tee

TV6

06.00 Hommikuraadio

09.00 Seitsmesed uudised

09.30 Kodu keset linna 1, 63

10.00 Kutsuge Cobra 11 1, 17

11.00 Bangkok Dan-gerous – tappev lähedus

12.50 Kalamehe-jutud 3, 5

13.15 Top Shop

13.30 Kodu keset linna 1, 64

14.00 Brigaad 3 2, 3

15.00 Kutsuge Cobra 11 1, 17

16.00 Kuidas ma kohtasin teie ema 3, 7

16.30 Kälimehed 4, 4

17.30 Kutsuge Cobra 11 1, 18

18.30 Simpsonid 14, 6

19.00 Perepea 1, 6

19.30 Kuidas ma kohtasin teie ema 3, 8

20.00 Moodne perekond 3, 3

20.30 Simpsonid 14, 7

21.00 KINOÖHTU: Max Payne

23.00 Paljalt naljakas 1

23.30 Rikaste

HOROSKOOP

JÄÄR Õhusoleva pinge tõttu võid mängulaua „nuppudest” puhtaks lüüa. Olgu nendeks nuppudeks siis kas sinu sõbrad-tuttavad või mingid ideed ja arusaamad.

SÖNN Konkurents ja võitlusmo-ment on päris tugev. Ka täiesti tavaline kokkusaamine või kõnelus võib tunduda võitlusena. Lisaks oled ka ülemäära kriitiline ja näed kõiges vaid puudujääke.

KAKSIKUD Püüad oma mõtetes mingit süsteemi ja korda luua. See peaks nüüd hästi välja kukkuma –seetõttu suudad oma tööd ja tegemised tunduvalt efektiivse-maks muuta.

VÄHK Omandiia ja kiivus ei lase nautida olukordi nii, nagu nad tegelikult on. Samas võid heal juhul olla äärmiselt loominguline ning suuta välja murda surnud punktist.

LÖVI Perekond või lähedased inimesed võivad nõuda rohkem tähelepanu. Teisel tasandil oled nostalgilises meeleolus ja mõtled mineviku ilusaks –taeva siniseks ja rohu rohelisteks.

NEITSI Kellegi morn ilme ei tähenda seda, et võiksid endale sama lubada. Probleemid on ikka lahendamiseks, mitte nende auto-maatseks ülevõtmiseks!

KAALUD Suuremate rahaliste ris-kide võtmisega tasuks ettevaatlik olla. Sa võid langeda ka ostumaa-nia ohvriks.

SKORPION Skorpioni Kuu annab sulle vitaalset energiat ja ürgset elujõudu, kuid muudab liiga tösi-seks ja kahtlustavaks.

AMBUR Vaatad sügavalt endasse ja ehk leiad sealt midagi, mis sind üllatab. Töö oma sisemaailmaga on tihti raske, kuid tasub alati ära!

KALJUKITS Ühiskondlik või töö-alane tegevus, samuti meeskonna-töö või suhted sõpradega võivad kaasa tuua pingeid ja konkurents.

VEEVALAJA Kui sul on aktiivseid konkurente, võid tunda nende tegevuse aktiveerumist. Mõnes mõttes mõjud ka ise nii, et paljud tunnevad endid ohustatuna.

KALAD Võib esineda kahte äär-must: kas oled liiga sallimatu või hoopis samastud kellegagi üle-määra. Sel juhul kaotad oma näo ja muutud kameeleoniks.

ILM

RISTSÕNA

	ENT, KUID	FILMI-LAVASTAJA	TÄHELE-PANELIK	JUHM	SOOJADE-MAADE-SÄASK	URAANI KUJU KEHV, VILETS	PÜHA HÄRG AINE, MATERJAL	VALUUTA-VAHETUS-FIRMA	AJALINE KESTUS, VÄLTUS
	MÄGEDE-RIVI	ISKULINE ASESONA	LÄBI-	IKKAGI, SIISKI	NORD			HARRA, ISAND	PAPAGOI
KALASNI-KOVI ...									
FOSFOR									
KORY-PALLUR ... ARBET									
PEASILITUS									
PEENEITERA-LINE KULL-TAVA TOI-MEGA AINE									
KAALIUM									
MEHENIMI									
NOOR SIGA									
VIETNAMI PEALINN									
HOIDLA									
PAREMINI									
2 x TÄHT									
KOKKULEPE									
RALLI-SOITJA									
HARULDA-SELT TORE									
KESK-ERAKOND									
SUMMI, PARV, SALK									
PÄHKLI-KREEM									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODIID

•• Mees avastab armukese juurest lahkudes oma kaelalt „maa-sika”. Ta murrab pead, mida teha, kuid ei oska midagi välja mõelda. Koju jõudes tormab talle esikusse rõõmsalt vastu koer. Mehele kargab koeraga maadlema, tõmbab oma riided lõhki ja läheb sellisena elu-tuppa naise juurde: „Meie koer on päris segi läinud! Sa ainult vaata, kuidas ta mind kaelast hammustas!” „Ära kohe räägigi!” vastab naine pluusi lahti nõõpides. „Ta hammus-tas ka mind – rinnast...”

•• Vestlus turul: „Ma ei ostaks sellist kasukat isegi poole hinanga. Vaadake ise – karv tuleb juba maha!” „Aga proua, see-eest saate selle raha eest endale paari aasta pärast suurepärase nahkmantli!” •• Langevarjukooli kadetid val-mistuvad oma esimeseks hüppeks. Lennuki ninas seisavad kaks instruk-torit. Lennuk kogub kõrgust. Üks inspektor pöördub teise poole: „Närveerivad...” „Ei usu,” vastab teine, „näod on täitsa tavalised...” „Aga lõhna tunnend...?!”

Kristian Pauer

PAUER®

SEE VÄRK IKKA SAKIB TÄIEGA...VUIHH!!

ARVAD VÕI?!

VABIN

VABIN

SOKIVANGISTUSE ARGIPÄEV - MITTE JUST IGÄIHELE...

KAS TE USUTE SAATANASSE? MA OLEN SAATANAKIRIKUST JA ME...

VABANDUST! KAS TE USUTE JEESUSSESSE?

...KURJA VASTU VÕITLE KURJAGA.

Nemi

USE MYHRE

9 4 6 8 2 6 1 9 7 6 3 9 4 1 3 2 9 6 8

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

9 4 6 8 2 6 1 9 7 6 3 9 4 1 3 2 9 6 8

Sudoku reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

7	4	2	8	3	5	9	6	1
9	3	6	2	7	1	5	8	4
1	8	5	9	4	6	3	7	2
6	2	1	5	9	8	4	3	7
5	7	3	1	2	4	8	9	6
8	9	4	7	6	3	1	2	5
4	6	7	3	1	9	2	5	8
2	5	9	4	8	7	6	1	3
3	1	8	6	5	2	7	4	9

Aed

Urmas Laansoo
Tallinna botaanikaad



-1- Gusmaania ja vriisea hübriid -2- Käbi-gusmaania -3- Keeljas gusmaania „Minor”

Fotod: Tiit Blaas

Moekas gusmaania

Gusmaania (*Guzmania*) perekonda kuulub 167 liiki püsikuid, mis kasvavad maapinnal puude võrdes epifüüdina ehk pealistaime-na. Gusmaania kuulub suurde, 2650-liigilisse bromeliadide (*Bromeliaceae*) sugukonda.

Enamik bromeliadide kasvatatakse troopilises Ameerikas, aga mõni ka Ameerika subtroopilistel aladel. Vaid ühe bromeliadide looduslik levi on troopilises Lääne-Aafrikas, Guineas. See on meil vähe tuntud aafrika pitkairnia (*Pitcairnia feliciana*). Gusmaania tuntumad sugulased on ananass, bilbergia, peitöis, vriisea, ekmea, nidulaarium, neoregeelia jpt.

Bromeliadid on kogu Euroopas populaarsed toataimed. Selle põhjuseks on vähe- ne nõudlikkus kasvukohatingimuste suhtes. Nad taluvad ka kuivemat, keskküttega ruumi õhku, ei ole nii nõudlikud valguse suhtes ja neid võib lopsaka lehestikuga taimedega võrreldes vähem ja harvem kasta. Toataimena müüakse meil enamasti just kodus kasvatamiseks aretatud sorte. Looduslike liikide seas on ka nõudlikumaid taimi, kelle kasvatamisega kodus igaüks nii kergesti hakkama ei saa.

Kasvavad väga suureks

Puia (*Puya*) perekonna esindajad kasvavad väga suureks ega mahu lihtsalt aknalauale ära.

Gusmaania liikidest kasvatatakse toataimena sagedamini väikese kodarikuga keeljat gusmaaniat (*G. lingulata*), käbitaolise tiheda õisikuga käbi-gusmaaniat (*G. conifera*) ja kollaste õite ja erepunaste kõrglehtedega ilusat gusmaaniat (*G. dissitiflora*). Harvem on müügil kolmevärvilise gusmaania (*G. monostachia*) ja ahtalehise gusmaania (*G. angustifolia*) taimi. Sageli võib taimepoes näha



ka gusmaania ja vriisea (*Vriesea*) hübriide.

Gusmaaniad ei kasva ülearu suureks. Tema pikad, kitsad ja nahkjad lehed moodustavad tiheda kodariku. Suvel palavaga võib leiget vett kallata ka kodariku sisse. Talvel ja hilissügisel võiks seda vältida.

Taimepoes müüdavad gusmaaniad on sageli üsna väikeses potis, mis on servani või kooniliselt servast kõrgemalt substraadiga täidetud. Sellist taimet on potis raske kasta, sest vesi valgub ilma taimet juurteni jõudmata kiiresti üle poti servade. Kodus tuleks gusmaania ilma substraati juurte ümbert ära raputamata ja juuri võimalikult vähe häirides natuke suuremasse savipotti istutada. Savipott on raskem ja taim püsib savipottis paremini püstasendis, ilma et peaks kartma, et ta ümber kukub. Savipoti hea omadus on ka see, et selle seinad võimaldavad õhul juurteni pääseda. Juurtele kui hingavatele taimelorganitele on õhk nor-

maalseks elutegevuseks vältimatult vajalik.

Eredad õied

Gusmaania sordid erinevad taimet suuruse ja kõrglehtede värvuse poolest.

Gusmaania kõrglehed võivad olla valged, kollased, roosad, punased või purpursed. Need püsivad kirkana 3–4 kuud, vahel isegi kauem. Bromeliadidele on iseloomulik see, et üks lehekodarik õitseb ja viljub vaid üks kord. Kohe

Gusmaaniad on sotsiaalsed taimed ja neile meeldib kasvada kodarikud koos.

pärast õitsemist lehtede elutegevus ei seisku, vaid lehti ja vana kodarikku peaks laskma kasvada niikaua, kuni lehed on rohelised.

Gusmaaniad on sotsiaalsed taimed ja neile meeldib kasvada nii, et palju kodarikke on tihedasti koos. Kui tahame taimet paljundada, on vana tiheda kodariku lammutamine ja

taime ettevaatlik jagamine selleks sobilik viis. Liiga väikesed, veel ilma juurteta külgharud paljundamiseks ei sobi. Sobilikum aeg gusmaania paljundamiseks või ümberistutamiseks on kevadel ja suvel. Substraadiks sobib kergem ja õhurikas nõrgalt happeline muld. Taimet sobib väiksem pott, kuhu juured lahedasti ära mahuvad ja kuhu saab veel pisut uut mulda juurde lisada. Valmis segatud mullasegule võib õhurikkuse suurendamiseks lisada lehtpuusöetükke ja korgitamet, purustatud korgist pressitud veinipudelikorgi tükke.

Gusmaania noorel lehekodarikul võib kuluda 2–3 aastat, et taim uuesti õisiku kasvataks. Sobilik temperatuur gusmaania kasvatamiseks on 18°–23 °C. Kõige eredama päikese kiirguse eest kevadel ja suvel vajab gusmaania kaitset. Õitsvat või kasvavat taimet võib 1–2 korda kuus nõrga täisväärtiselahega väetada. Bromeliadide väetiselahus tehke poole lahjem, kui pakendil on soovitatud. Nii pole vaja karta üleväetamist ega õrnade peenikeste juurte kahjustumist. ●



AKUD JA PATAREID



- + Autoakud
- + Motoakud
- + Paadiakud
- + Patareid
- + NiMH, NiCd ja Li-Ion elemendid
- + Püsitoiteakud
- + Akud töstukitele, virmastajatele ja laotehnikale

- + Akud videokaameratele
- + Suletud pliiakud
- + Akud avariivalgustitele
- + Akulaadijad
- + Käsitööriista akude taastamine
- + Erinevate akupakkide valmistamine

**VANA AUTOAKU
TAGASTAJALE
SOODUSTUS**

-10%

**KÜLMADENI
AUTOAKU
LISAKS**

-10%

RENOVAAR
AKUD & PATAREID

KAUPLUSED ASUVAD:



TONDI 17 TALLINN
E-R 9.00-18.00
tondi@renovaar.ee
tel: 655 69 89



VÄIKE-PAALA 1 TALLINN
E-R 9.00-18.00
renovaar@renovaar.ee
tel: 655 69 88



TÄHE 127a TARTU
E-R 9.00-17.00
tartu@renovaar.ee
tel: 7 366 129

VARTA

Trojan
BATTERY COMPANY

Panasonic

autocraft
pro

HOIA LOODUS PUHTANA! TOO VANAD AKUD JA PATAREID MEILE!

www.renovaar.ee

LEHT + DVD



●●● **Eesti Päevaleht**

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, **Äri**leht 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

